ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 FEBRUÁR 13. 5707 SÖVÁT 23.

A ZSIDÓ ALAP

nagyfontosságu kérdéseivel foglalkozott a fővárosi és a vidéki zsidóság országos értekezlete

Kedden délután országos értekezletre jöttek össze a Pesti Izraelita Hitközség disztermében a megmaradt magyar zsidóság fővárosi és vidéki képviselői, hogy megvitassák a magyar zsidóság legégetőbb sorskérdéseit. Az elnöki emelvényen *Stöckler* Lajos elnök két oldalán ott láttuk a magyar zsidóság különböző árnyalatainak, szervezeteinek és testületeinek vezetőit: *Kahan-Frankl* Samut, *Salamon* Mihályt, dr. *Földes* Istvánt, dr. *Geyer* Albertet, dr. *Reiner* Imrét, dr. *Szemere* Samut, *Domonkos* Miksát, *Antl* Ödönt, dr. *Munkácsi* Ernőt, dr. *Dénes* Bélát, *Vida* Miklóst, *Csengeri* Leót, *Stern* Mártont, *Fleischmann* Eleket és a többieket, akik *a felszabadulás óta fáradoznak a magyar zsidóság uj életének megteremtésén.* A terem széksorait pedig a fővárosi és vidéki zsidóság reprezentánsai foglalták el. Már a kezdetkezdetén meg lehetett állapitani, hogy *az országos értekezlet iránt rendkivül nagy érdeklődés mutatkozott* és a meghivottak szinte teljes számban megjelentek.

*

Dr. *Kálmán* Ödönnek, az Országos Rabbiegyesület elnökének héber- és magyarnyelvü imájával kezdődött az országos értekezlet. A főrabbi az Egek Urához fohászkodott, hogy *adjon megfelelő megfontoltságot, higgadtságot és bölcsességet* azoknak a zsidó vezetőférfiaknak, akik a békés épitőmunka előkészitésére vállalkoznak.

A fohász szavai mély visszhangra találtak a jelenlevőkben és — néhány szenvedélyesebb felszólalástól eltekintve — mindvégig higgadtság, megfontoltság és bölcsesség jellemezte a tanácskozást, amely *méltó volt az elesettségéből feltápászkodó és uj erőre kapó magyar zsidósághoz.*

*

Stöckler Lajos elnök expozéját — az előbbi tulajdonságokon kivül — még *őszinteség, önérzet és nyiltság* is jellemezte.

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöke őszintén és leplezetlenül tárta a delegátusok elé a magyar zsidóság külső és belső helyzetét. Nem csinált titkot abból a véleményéből, hogy *a magyar zsidóságra még mindig veszedelmek leskelődnek,* amikor arról kell tudomást szereznünk, hogy *a legutóbb leleplezett puccsisták a magyar zsidóság megmaradt részének kiirtására törekedtek.* Az első hosszantartó taps akkor hangzott el, amikor az elnök megállapitotta: *„Vétkezik, aki nem hajlandó tudomásul venni, hogy a zsidó sors még mindig nehéz."*

A magyar zsidóság belső problémáinak tengelyében e pillanatban a *Zsidó Alap* problémája áll. *Stöckler* Lajos általános helyeslés közben szögezte le, hogy ennek a felállitandó alapnak gyászos eredete van, hiszen az abban összegyüjtött javak mártirjainktól származnak. Hatalmas tapsvihar támadt, amikor hozzátette: *„Mártirjaink emléke kivánja, hogy ezt az alapot ne kezeljék az Elhagyott javak módszereivel és a Joint itteni szerveinek hibáival."*

Stöckler Lajos beszéde egyébként végetvetett azoknak a rosszindulatu mendemondáknak és felelőtlen suttogásoknak, amelyek arról szóltak, hogy a Zsidó Alappal kapcsolatosan jólfizetett szinekurákat akarnak szervezni. Az elnök nyiltan kimondotta, hogy *ezt az alapot csak olyanok vezethetik, akik minden dijazás nélkül hajlandók fáradozni uj existenciák alátámasztásáért, zsidó intézmények megerősitéséért, a fővárosi és vidéki zsidóság egymástól elválaszthatatlan érdekeiért.*

*

Kahan-Frankl Samu, az Orthodox Központi Iroda elnöke szintén kiemelte, hogy a magyar zsidóság *csak egységgel érheti el kivánságainak teljesitését.* Éppen ezért a magyarországi orthodox zsidóság — az orthodoxia jogi önállóságának fenntartása mellett — minden erejével résztvesz a magyar zsidóság egységes frontjának kialakitásában.

Salamon Mihály, a Magyar Cionista Szövetség elnöke, ugyancsak az egység fontosságát hangoztatta és megállapitotta, hogy ennek szolgálata a cionisták számára már csak azért sem nehéz, mert a cionizmus zászlaján ez a felirás olvasható: *„Oszthatatlan, egységes zsidóság".* A Cionista Szövetség elnöke szembeszállott azzal a pszichózissal, azzal a sajnos, sokfelé észlelhető lelki betegséggel, amely atomizálni, felaprózni szeretné a magyar zsidóság lelkületét, pedig nincs külön fővárosi és vidéki, nincs külön cionista és nemcionista lelkület, hanem *csak igazi zsidó lelkület van, amelynek érvényesülése meggátol minden egységbontó törekvést.*

*

Igen érdekes volt az a rövid beszámoló, amelyet dr. *Geyer* Albert elnökhelyettes tartott többhetes svájci, franciaországi és angliai körutjáról. Nem csinált titkot abból, hogy kezdetben hüvös fogadtatásban részesült. A külföldi zsidóság vezetői ugyanis még nem felejtették el a „régi bűnöket", azt, hogy a magyar zsidóságnak volt egy olyan korszaka, amelyben közöm-

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

bösséget mutatott a nemzetközi intézményekkel és a Palesztina munkával szemben. Azt is tudják külföldön, hogy voltak, sajnos, olyan „nagy kapitalista zsidók", akik kiszolgálták a testvéreiket letipró Horthy-rendszert.

De a végén mégis arról számolhatott be dr. *Geyer Albert*, hogy *az angol zsidóság vezetői ma már tudják: itt minden megváltozott és a magyar zsidóságot uj szellem hatja át.* Londonban a legnagyobb tisztelettel beszéltek *Stöckler* Lajos, dr. *Földes* István és *Kahan-Frankl* Samu munkásságának eredményeiről. *Sikerült felkelteni az angol zsidóság érdeklődését a magyar zsidóság iránt.* Sikerült ugy pénzben, mint javakban komoly anyagi támogatást szerezni az angol zsidóságtól a magyar zsidóság számára. Sikerült az angol és magyar zsidóság közötti kapcsolatokat elmélyiteni. Londonban annak a kivánságuknak adtak kifejezést, hogy szeretnék mielőbb személyesen is megismerni a magyar zsidóság uj vezetőit.

A késő esti órákba nyuló vita szónokainak egyébként dr. *Földes* István elnökhelyettes válaszolt, megmagyarázva a készülő Zsidó Alap jogi szempontjait. Beszédét azzal fejezte be, hogy előbb-utóbb megszünhetnek az amerikai segitőakciók és a magyar zsidóságnak saját erejéből kell megélnie. Erre készíti elő a zsidóságot a Zsidó Alap.

*

Az 1947 február 11-i országos értekezlet *fontos mérföldkövet jelent* a még mindig sok nehézséggel küzdő, de ujjáéledő magyar zsidóság életében. Ezen a napon végérvényes döntés történt annak a Zsidó Alapnak az ügyében, amelynek vagyona mártirjaink gazdátlanná vált örökségéből származik, de amelynek az a célja, hogy *uj életet biztositson a mártirok életbenmaradt testvéreinek.*

Az országos értekezletről a következő tudósitás számol be:

Dr. KÁLMÁN ÖDÖN

az Országos Rabbiegyesület elnöke héber imát mondott, majd azt magyarra forditva a következő szavakkal fordult az értekezlet résztvevői felé:

— Tanácskozásra hivtak össze bennünket, alázatosan kérjük a Világ Teremtőjét, küldjön értelmünkre higgadt megfontoltságot, bölcseségét, hogy minden határozatunk Istenfélelemtől áthatott legyen. Vallásunk iránti szent szellem vezesse a tanácskozást még akkor is, ha gazdasági ügyekben kell tárgyalnunk. Mindenkor a mi agyonkinzott zsidóságunk érdeke legyen a szemünk előtt. Legyen a mi tanácskozásunk

STÖCKLER LAJOS,

az Országos Iroda és Pesti Izr. Hitközség elnöke, hogy behatóan megindokolja az országos értekezlet összehivásának szükségét. Mindenekelőtt szeretettel köszöntötte az értekezleten megjelenteket, majd külön üdvözölte azokat a személyeket, akik a magyar zsidóság egységének kifejezéseként résztvesznek abban a küzdelmes munkában, amely a zsidóság sorsának javitásáért megindult. Névszerint köszöntötte *Kahan-Frankl* Samut, az Orthodox Központi Iroda és a Pesti Orthodox Hitközség elnökét, *Salamon* Mihályt, a Magyar Cionista Szövetség elnökét, továbbá az Országos Irodák vidéki és fővárosi képviselőit.

— Hónapokkal azelőtt — kezdte méltyenszántó beszédét az elnök — volt utolsó találkozása a magyar zsidóságnak. A miskolci tömeggyülölet elfajulása, két zsidó halálát követelte. A magyar zsidóság akkor ugy érezte, hogy fel kell emelnie tiltakozó szavát és ki követelnie a maga biztonságát. Eljártunk akkor illetékes helyeken, amelyek követeléseinknek nagyrészt eleget is tettek rendőri vonalon. Megtették azokat az intézkedéseket, amelyek állitólag hivatottak hasonló esetek megakadályozására, illetve a mi megvédésünkre. Ennek ellenére ezt a kérdést szüntelenül napirenden tartjuk, mert *még mindég veszélyben van a zsidóság biztonsága.* Legutóbb a kunmadarasi eset kapcsán felkerestük a köztársaság elnökét, a miniszterelnököt és az igazságügyminisztert. Mindháromhelyen kértük a legmesszebbmenő gondoskodást és igéretet is kaptunk erre. Mi azonban változatlanul figyelemmel kisérünk minden hasonló eseményt, amely bennünket érint, vagy érinthet. *Résen vagyunk, résen kell lennünk, de résen kell lennie minden zsidónak is a maga személyében.* A legutóbbi találkozásunk óta *a helyzetünk nem javult,* sőt amikor az országban vannak olyanok, akik programmjukba vehették, hogy a magyar zsidóságot kipusztitják, akkor *mindent el kell követnünk arra, hogy azt az erőt, amit a megmaradt 140.000 főnyi zsidóság képvisel, ne gyengitsük képzelt és a legtöbbször indokolatlan okokból.* Vétkezik az a magyar zsidó, aki nem hajlandó tudomásul venni azt, hogy milyen körülmények között élünk és vagyunk; ugyanigy vétkezik az a zsidó is, aki nem hajlandó tudomásul venni, hogy mekkora veszélyben élünk; aki pedig nem számol ezzel, *nem ismeri a felelősséget.*

— A multtal szemben éppen azt rójjuk fel, hogy a magyar zsidóság nem ismerte a saját Izrael szent szolgálatában álló, legyen a békés megértés megteremtője. Ámen. *(Taps.)*

Általános figyelem és feszült érdeklődés közepette emelkedett szólásra

sorsát és jövőjét. *Ebbe a hibába beleesnünk mégegyszer nem szabad.* Ezért tartom szükségesnek, hogy a legbehatóbban informáljam a mi sorskérdéseinkről ugy az itt jelenlévőket, mint a zsidóság egyetemét. Legutóbbi összejöveteleink óta az Országos Iroda végezte a maga nehéz feladatát, harcolt a zsidóság jogaiért. Ha az eredmény nem is olyan, mint amilyent szeretnénk, elmondhatjuk, hogy *egyetlen alkalmat sem mulasztottunk el a magyar zsidóság helyzetének javitása érdekében.* Elmondhatjuk, hogy a környező államokban, még Romániát is ideértve, ahol számszerint nagyobb a zsidóság a mienknél, nem jutottak el olyan messzire, ahová mi eljutottunk

A ZSIDÓ ALAP RENDELTETÉSE

— Ennek a küzdelemnek folyamán létrejött az 1946. XXV. törvénycikk, amellyel a magyar kormányzatnak Budapestre jövetele óta foglalkozniakellett és ha nem is olyan formában, mint ahogy szeretjük volna, *egyrészt eléégtelt szolgálat a magyar zsidóság számára, másrészt gondoskodik a gazdátlanná vált zsidó javak felhasználásáról.* A létesitendő Zsidó Alap számára biztositotta az uj törvény a gazdátlanná vált zsidó javak kezelését. *Ennek az Alapnak vagyona a mi mártirjaink tulajdona volt. Éppen ezért kötelességünk, hogy ezeket a javakat, amelyekhez, gyászos és szomoru emlékek fűződnek, a legmesszebbmenő odaadással és becsületességgel kezeljük. Minden zsidónak kötelessége, hogy azzal ugy sáfárkodjék, ahogy mártirjaink emléke megérdemli. (Ugy van, ugy van, taps).*

Tetszésnyilvánitásoktól kisérve, emelt hangon igy folytatta kijelentéseit *Stöckler* Lajos elnök:

Ez az Alap nem kezelhető az Elhagyott Javak módszereivel, *(Ugy van, taps.)* de nem kezelhető a Joint itteni szervezeti hibáival sem. Ezért mi felelünk. Ezt ugy kell kezelni, hogy egyetlen fillér hiába el ne költessék. Ebből a pénzből, amennyiben lesz pénz, *zsidó egzisztenciák tömegét kell támogatni, zsidó intézményeket kell létrehozni és fenntartani. (Élénk éljenzés.)* És mert ke mény küzdelmet folytattunk azért, hogy ez a törvény létrejöjjön, illetve, hogy a gazdátlanul maradt zsidó javak el ne herdálódjanak, *nem leszünk hajlandók ebből az elvi felfogásból egyetlen jottányit sem feladni.*

— A közéletben különböző hirek keringenek már jóelőre magáról a vagyonról, a vagyon kezeléséről stb. Nincs ember, aki meg tudná mondani, hogy *mi lesz ennek az Alapnak a vagyona.* Vannak javak az Elhagyott Javak kormánybiztosságának kezelésében. Ezeket likvidálni fogják. Hosszu idők óta harcolunk, hogy megmentsük mindazt, ami mártirjaink ké volt. Követeltük, hogy *tegyenek különbséget a deportáltak, elpusztitottak és a munkaszolgálatosok, Nyugatra távozottak értékei között.* Mindazok a zsidó eredetü javak, amelyeknek tulajdonjoga meg nem állapitható, 15 napon belül az Alapnak adandók át.

AZ UJ SZERV MEGSZÁLLÁSA

Ezután igy folytatta az elnök:

Magunkra vagyunk hagyatva ezeken a küzdelmes tárgyalásokon. Ha megteremtődik ennek az alapnak az intéző-szerve, *igen nehéz probléma megoldására vállalkozik,* mert minden gazdátlan tulajdonért a legerőteljesebb küzdelmet kell folytatni, akár a pártok, közületek, vagy mások birtokában vannak is ezek. Kétségtelenül *hálátlan feladat* abban az irányban, de ugyanilyen a zsidó közösség felé is. Nekünk mégis minden egyéb szempontot figyelmen kivül hagyva, az a kötelességünk, hogy *a legjobb megoldást biztositsuk.* Az uj szerv 36 tagból fog állani.

— Azt mondták, hogy ily nagyszámu intézőbizottsággal megbukik az ügy. Nem fognak tudni 36 taggal működni. Ennek ellenére nagynehezen sikerült tisztázni az ügyet. 12 tagot a kormány nevez ki, a konvertiták és a maga érdekeinek képviseletére, 24 hely illeti meg a maradék magyar zsidóságot, amelyet el kellett osztani a neologia, az orthodoxia, a vidék és a cionisták között. Ez nagyon nehéz kérdés volt. Elsősorban azt tartotta fontosnak eldönteni, hogy a vidékiek hány helyet kapjanak. De mindenről őszintén akar beszélni. A felszabadulás első perceitől kezdve a vidék állandóan szemben áll a fővárosi zsidóság vezetőivel és harcot hirdet ellene. A maga részéről az első perctől kezdve meg akarta szüntetni ezt az áldatlan helyzetet. Még mindig vannak hangok, hogy a vidék háttérbe szorul. Az Országos Iroda vezetősége a pesti tömegek rovására áldozatot hozott akkor, amikor az egyetemes zsidóság érdekeit tekintette. Ezért elvárja, hogy mikor ezt a háládatlan munkát végzik, hogy tárgyilagosan járjanak el.

— A magyar zsidóság vezetői azt akarják, hogy a fővárosi zsidóság, a maga tulméretezett intézményeivel az egész egyetemes magyar zsidóság szolgálatába állitható legyen. Az értekezlet támogatását kéri, hogy ellen tudjanak állni minden olyan kisérletnek, amely önérdeket tol előtérbe. Az Országos Iroda Intézőbizottsága az orthodoxok és a cionisták és külön a vidék képviselőinek bevonásával tárgyal meg min-

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

den zsidó kérdést. *A Zsidó Alap 24 tag helyének megállapításánál olyan számarányban állapodtak meg, mely sérelmes a fővárosi zsidóság érdekeire.* A vidék részéről ezért cserébe szeretné, ha nem haragudnának a fővárosiakra csak azért, mert 55% pusztult el. Ezért vállalta a 13—11-es számarányt, habár nem ismer vidéki és fővárosi érdekeket, hanem csak a zsidóság egyetemes érdekét nézi. A számarány eldöntése hosszu hetek tárgyalása után történt.

A SZEMÉLYEK KIVÁLASZTÁSA

Tagokul csak olyant válasszanak, akik egyéb tisztségüknél fogva a zsidó közösség által felelősségre vonhatók. Mert nem engedhető meg a kisérletezés. Ezt a munkát dijazás nélkül kell vállalni, a szomoru eredetü pénzből nem szabad egy fillérnek sem elvesznie. Az értekezletnek lesz egy része, melyben csak a kongresszusi hitközségek képviselői vesznek részt, mert *az orthodoxia megbizottait maga választja meg.* A beszéde elején emlitett különböző intézkedésekről, melyek eljárásaik eredményei voltak később, dr. Munkácsi Ernő tájékoztatja az értekezletet. Meg kivánják hallgatni a zsidó élet minden megnyilvánulását és ezért felkéri Kahán-Frankl Samu elnököt, az orthodoxok részéről, Salamon Mihályt, a cionisták részéről, valamint Geyer Albert dr.-t, hogy legutóbbi külföldi utjáról nyilatkozzék az értekezletnek. Végül kéri az értekezletet, hogy támogassák a vezetők munkáit olyan szivvel és jóakarattal, mint amilyen szivvel és jóakarattal munkáikat végzik, — fejezte be nagyhatásu beszédét Stöckler Lajos elnök.

KAHÁN FRANKL SAMU

az Orthodox Központi Iroda nevében üdvözli az értekezletet. A mai körülmények között a zsidóságot érdeklő minden kérdésben *csak egységesen szabad fellépni.* Ennek az egységnek a megteremtéséhez az orthodoxia mindenkor hozzá fog járulni. Kitért Stöckler Lajosnak a Jointra vonatkozó megjegyzésére. Kiemelte a Joint érdemeit: hibák természetesen, mint mindenütt, itt is előfordulhatnak, de nem lehet letagadni azt a nagy segitő munkát, melyet a magyarországi zsidóság érdekében a Joint végzett. Nagy harcok árán sikerült végre az egységet megvalósitani. *Árulás lenne a zsidósággal szemben ezt, vélt sérelmek felnagyitásával felrobbantani.*

Stöckler Lajos Kahán-Frankl Samu felszólalására reflektál és kijelenti, hogy nem azokat az amerikai zsidókat birálta, akik pénzt küldenek, hanem azokat, akik Magyarországon azt felhasználják.

SALAMON MIHÁLY,

a Magyar Cionista Szövetség nevében üdvözli az értekezletet. A cionizmus mindenütt a világon egy alapon megy: *az egységes zsidóság alapján.* Erre az értekezletre is azért jöttek el a cionisták, hogy ezt jelenlétükkel dokumentálják. Hallott olyan vidéki hangokat, amelyek kétségbe vonják a fővárosi zsidó vezetőség jóhiszemüségét. Az orthodox és neológ zsidóság együttmüködése megszületett, a vidéki sérelmek felnagyitásával nem szabad ezt az egységet felbontani. *Valósággal pszichózissá vált a magyar zsidóság atomizálódása.* Ma már nemcsak cionista és nem cionista, hanem egyesek *keleti és nyugati zsidók* közti különbségről beszélnek. Olyan vélemények kapnak hangot a közvéleményben, mintha a vezetőségben még mindig a régi emberek ülnének. Ez az állitás nem felel meg a valóságnak. A felelősségrevonásnak a zsidóságon belül nincs már helye. Fátyolt kell vetnünk a multra: s ezt annál is inkább megtehetjük, mert nagyon komoly politikai tényezők, országos viszonylatban még a nyilasoknak is hajlandók megbocsátani. *A cionisták az egység vonalát épitik. A békés munka lehetőségét nem szabad megsemmisiteni.* Megokolja, hogy miért kért helyet a Magyar Cionista Szövetség a Zsidó Alap vezetésében. A magyar zsidóság nagy tömegei ma már a cionizmus táborában vannak. Nyomatékosan hangsulyozza, hogy követelni és a legrövidebb időn belül fáradságot és munkát nem kimélve meg kell valósitani a zsidó egységet s *ezt sem létező, sem vélt sérelmek kedvéért megbontani nem szabad.*

Dr. GEYER ALBERT:

Stöckler Lajos elnök felkérésére ismerteti külföldi utjának tapasztalatait. Majdnem két hónapig tartózkodott Nyugat-Európa fővárosaiban. Be kell vallania azt, hogy mint a magyar zsidóság képviselőjét eleinte mindenütt rendkivül bizalmatlanul fogadták. Szemrehányást tettek neki a magyar zsidóság multbani elzárkózásáért, anticionista magatartásáért és a kormányzatok iránti szolgalelkiségéért. A mai vezetőségnek az érdemeit azonban elismerték, meglepően jól vannak értesülve, Bazelben, Angliában és Franciaországban, a mai vezetők munkájáról. Tudják, mit tettek Stöckler, Földes és Kahán Frankl a magyar zsidóság ujjászervezése érdekében. Támogatást kért a külföldi zsidóságtól, s az angliai zsidók komoly anyagi segitséget igértek, amit a közeljövőben meg fogunk kapni. Küldetésének eredménye a külföldi zsidó szervekkel való kapcsolat megteremtése.

Salamon Mihály: Egy mondatának a megmagyarázását tartja szükségesnek. Kijelenti, hogy a teremben lévők közül senkire nem vonatkozik az a megállapitása, hogy „egyes politikusok" a nyilasoknak való megbocsájtást hirdetik.

HOZZÁSZÓLÁSOK

dr. Bárány Aladár *(Orosháza):* A Zsidó Alap problémájához szól hozzá. A vidéki zsidóság nem bizalmatlan a vezetőséggel szemben, csak érdekeit akarják megvédeni, mert a vidéki zsidóság intézményei válságba kerültek.

Spatz Nándor, az óbudai hitközség elnöke a számarány megállapitást helyesnek találja. Inditványozza, mondja ki az értekezlet, hogy azok, akik visszatérésük után vegyeházasságot kötöttek, ne részesülhessenek a zsidó alapból.

Dr. Gottlieb Sándor (Békéscsaba) indokolatlannak tartja a 13:11-es arányt és 16:8-at javasol.

Dr. Goldberger Károly a tőröskszentmiklósi hitközség nevében kéri, hogy a Zsidó Alapot intézmények — aggok háza — létesitésére és a szórványok megszüntetésére használják fel elsőrben.

Dr. Miskolci Vilmos (Pécs) kijelentette, hogy a vidéki zsidóság az 1944-es tragédia zsidó okozóit keresi. A vidéki értekezlet javasolja, hogy az Országos Iroda a vidékiek bevonásával igazoló bizottságot állitson fel, mely előtt az 1944. éves magatartását igazolja minden zsidó közéleti vezető. A vidéki zsidóság vezetői a legteljesebb harmóniában akarnak dolgozni a fővárosi zsidóság vezetőivel, de azt kivánják, hogy alapban a képviseleti arány 12:12 százalék legyen. Helyesnek találja, hogy a Zsidó Alapba beválasztott tagok dijazásban ne részesüljenek és azoktól reverzálist kell kapni, hogy bármikor visszahivhatók legyenek.

Dr. Fuchs Ferenc (Baics). Megrendülő imával kezdte felszólalását. A paraszt zsidók nevében beszélt. Óva int attól, hogy a magyar zsidóságot megosszák. Bizonyos véleményekkel szemben kijelenti, hogy a holtakból jogot formálni az élők érdekei ellen, nem demokrácia. 30.000 ember nem majorizálhat százezret. Bizalmat szavaz a vezetőségnek.

A késő esti órákba nyuló értekezlet további lefolyásáról lapunktára való tekintettel nyomdatechnikai okokból egyelőre csak egész röviden számolunk be.

Náthán Sándor: A cionisták szemhatárát nem korlátozzák a város határok, minden zsidófájdalom fáj. Nincs helye a reinkriminációnak. A holtak nemcsak vagyont, hanem emléket is hagytak ránk. A 12:12 arányt helyesli.

Schwarcz István (Eger) a vidékiek nagyobb arányu részvételét javasolja a Zsidó Alapban s kijelentette, hogy sikra kell szállni a zsidóságnak a békeszerződésben biztositott jogaiért.

Gergely Nándor (Kispest) teljes bizalommal van a vezetőség iránt és ezt a bizalmat kifejezésre kivánja juttatni, mert a vészes időkben ez a vezetőség volt, mely kiállt a zsidóság védelmében. A cionizmust állitotta be ezután mint követendő utat.

Antl Ödön nemzetgyülési képviselő (Kaposvár) azon az álláspontón van, hogy a vidéki zsidóság jogait biztositani kell, bár kétségtelennek tartja, hogy ezeket a jogokat a fővárosi zsidóság vezetői nem is vonják kétségbe. Mint képviselő a költségvetési vita során szóvá fogja tenni a zsidóság sérelmeit, mint ahogy nem szünik meg sohasem a zsidóság érdekeiért harcolni, de szükségesnek tartja, hogy a zsidóság maga is gerincesen álljon ki jogai védelmében. Összetartásra hivta fel a budapesti és vidéki zsidóság figyelmét, hogy győzelemre vihessék a magyar zsidóság ügyét.

Dr. Ungár Béla (Kecskemét): Kijelentette, hogy központi problémának a Zsidó Alap megteremtésénél ne az arányszámot tegyék meg. Nem szabad előfordulnia annak, hogy a Zsidó Alap viszályt robbantson ki a vidéki és a fővárosi zsidóság között. Békére kell törekedni és a békét kell megvalósitani.

Dr. Heller Imre (Buda) két

Vac-bál

február 15-én 9-től az Ostendében (Rákóczi-ut 20)

Makó Izr. Hitközség.

Pályázati hirdetmény

Pályázatot hirdetünk egy

metsző, samesz, liberer állásra

Fizetés havi 300 forint, lakás, világitás. Megkivántatik, hogy három elismert rabbitól kabolóval rendelkezzen.

Pályázati határidő február hó 28. Költséget csak meghivottaknak térítünk.

Elöljáróság.

A látás az Ön vagyona

— ennek őre —

STEUER OPTIKA

BUDAPEST, VI., Oktogon-tér 4 sz. • VII., Thököly-ut 5 sz. (Teréz-körutnál)

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

határozati javaslatot terjeszt be: 1. A kormány által kinevezett tagok sem kapjanak fizetést. 2. Tiltakozik a hitehagyott zsidók részvétele ellen. Mint szervezet állítja, hogy a keresztény zsidók szövetsége, habár erre lehetősége volt, a zsidók érdekében nem tett semmit.

Földes István elnökhelyettes: Egy törvénnyel állunk szemben, amelyet már a nemzetgyűlés elfogadott. Ez a törvény hosszas küzdelem után jött létre. A végrehajtási utasítás pontjait most szövegezik. A kongresszuson most elhangzott észrevételeket a minisztérium elé viszik. Tiltakozik a fővárosi zsidó vezetők meggyanusítása ellen. Ő, mint a pesti zsidóságnak a képviselője foglal a vezetőtársai helyet és bevallhatja, hogy az Országos Iroda elnöke, vele szemben mindég a vidék zsidóságának érdekeit védi. A Pesti Izr. Hitközség az egyetemes zsidóság érdekeit köteles szolgálni. Nincs értelme, hogy a mai kihűlt parazsában kaparászunk. A Zsidó Alapot önzetlenül kell szolgálni. Erre vonatkozólag azonban a kormányzati tényezőknek az a felfogásuk, hogy a demokratikus államban munkát ingyen elfogadni nem szabad, de ha a Kongresszus így határoz, ezt bejelentik. Kéri a kongresszust, hogy a Zsidó Alap megszervezése elé ne gördítsen akadályt.

Dr. Steiner Andor (Veszprém) javasolta, hogy a Zsidó Alap tekintélyes része a hitélet melyítésére fordittassék. Kívánja, hogy a Zsidó Alap munkája a béke és megegyezés szellemében induljon meg.

Dr. Lőr László (Pécs) vitalezáró inditványt tett és a vidéki zsidóság értekezlete által benyujtott javaslatok elfogadását ajánlotta.

Angol, francia, német nyelvoktatást,
KORREPETÁLÁST vállal
OKL. KÖZÉPISKOLAI TANÁR
„Siker" jeligére a kiadóba.

URIASSZONY 1—2 gyermek
sétáltatását
vállalja. „Gyermekszerető" jeligére a kiadóba.

Érettségizett LEÁNY
ISKOLÁSGYERMEKEK
korrepetálását
vállalja. „Gyakorlott" jel. a kiad.

Háztartás
minden ágban perfekt vagyok, egy-két személy gondozását vállalnám. „Megbízható" jel. a kiadóba.

Textilszakmában jártas
középkoru nő, kinek önálló üzlete volt, elhelyezkedne, esetleg mint raktárnok. Weisz Rózsi, Nagydiófa-utca 11., I. emelet 27.

Utcai egyszobás
komfortos lakást, VII. ker. belterületen keresek. „Komfort" jeligére a kiadóba.

Schwarcz Jenő ujpesti hitközségi elnök a zsidó egység fontosságára hívta fel a figyelmet.

Dr. Frankl Sándor (Győr) szerint a vidéki zsidóság nem áll szemben a fővárosi zsidósággal, sem Stöckler Lajos elnökkel. A vidéki zsidóság is egységre törekszik és a paritás elvének okvetlen érvényesitését kivánja.

Stöckler Lajos: Eddig a vidék birált. A 100.000 pesti zsidó nem hallatta hangját, pedig igen rövid idő alatt mozgositani lehetett volna őket is ebben az ügyben, de nem tette, mert nem akarja az ellentéteket kiélezni és önmagával került volna szembe. Vállalja a felelősséget azért, ha a 12 vidéki taggal szemben csak 12 fővárosi tag lesz. Ezzel az engedménnyel az a célja, hogy megszüntesse a vidéknek a főváros ellen érzett indokolatlan ellenszenvét. Ez az arányszám nem a vidék győzelme, hanem a főváros zsidóságának áldozata a béke érdekében. Ezután reflektált az egyes felszólalásokra és beszámolt azokról az eredményekről, amelyeket a kormányzati tényezőkkel való tárgyalásokon értek el. A Zsidó Alap vagyona még nincs meg, azt előbb meg kell szerezni. A legendás hirü aranyvonatból az amerikai kormány a menekült zsidókat akarja támogatni.

— Vannak kérdések, — mondotta, — amelyek már eldöltek, és az értekezlet örömmel vette ezt tudomásul. Az Orsz. Irodák megállapodtak abban, hogy a 24 tag közül 16 neológ és 8 orthodox lesz. Az elnök tisztségét a neológia, az elnökhelyettesi tisztséget pedig az orthodoxia köréből töltik be. A vidéki érdek fokozottabb biztositására egy alelnöki tisztséget kreáltak, melyet vidéki személlyel töltenek be. Teszik mindezt a vidék bizalmatlanságának eloszlatására. A két Orsz. Iroda megállapodott továbbá abban, hogy ideiglenesen az elnöki tisztséget vele, *Stöckler Lajossal*, az elnökhelyettesi tisztséget pedig *Kahán-Frankl Sámuval* tölti be. Az összzsidóság segitségét kérte munkájukhoz, mert máskülönben nehéz misszijukat nem tudják elvégezni. Kifelé senki előtt sem rokonszenves az, aki ma zsidó ügyet képvisel. A zsidó ügyek vezetésében nincsenek kulissza mögötti megbeszélések. Az Országos Irodák ajtajai nyitva állanak a vidékiek előtt. Ezután kimondta a határozatot, amely szerint a bizottságban 12 fővárosi és 12 vidéki tag vesz részt. Ezután az elnök a gyülést berekesztette.

★

Az utána következő ülésről, amelyet a neolog kongresszusi tagok tartottak, legközelebb számolunk be.

A Cionista Szövetség ankétsorozata

A Magyar Cionista Szövetség ankét sorozatot rendez az aktuális zsidó problémákról. Első ankétját *„Mi a cionizmus"* cimmel február 20-án, csütörtökön fél 7 órakor, Fürst Sándor-utca 21-b. alatt tartja. Bevezetőt mond *Salamon* Mihály, a Magyar Cionista Szövetség elnöke, vitavezető dr. *Herskovits* Fábián rabbi, a Magyar Cionista Szövetség társelnöke, előadó *Groszmann* Sándor, a Magyar Cionista Szövetség társelnöke. A vita résztvevői: *Barabás* Tibor, a Magyar Irok Szövetsége főtitkára, *Schiffer* Pál, nemzetgyülési képviselő és *Zsolt* Béla főszerkesztő. Belépés díjtalan, mindenki érdeklődőt szivesen lát a Cionista Szövetség.

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete Női Osztályának

februar 6-iki munkaértekezletén a különböző bizottságok, amelyekben a Nőegyleti kiküldöttek is résztvettek, beszámoltak munkateljesitményeikről, elsősorban a különféle területeken végzett szociális munkáról. Majd *Breszlauerné Ligeti* Rózsi kezdte meg *„Zsidó portrék"* cimen hirdetett szemináriumi előadásainak sorát. Két nagy zsidó karrierről beszélt, párhuzamot vonva közöttük: Jud Süss Oppenheimerről, Lion Feuchtwanger regényének a XVIII. században élt főhőséről, és Walter Rathenauról, a weimári Németország nagy államférfijáról. E két nagyon jelentős, szivvel-lélekkel asszimiláns zsidó egyéniség alakjának kitünő ábrázolásában érzékeltette az előadó pályafutásuknak és végzetüknek különböző korokban is hasonlóságát, levonva a tanulságot, hogy a galuti lehetőségek között a zsidó tehetségekről és adottságokról formálódott karrier kimenetele kétséges. A plasztikus és elgondolkoztató előadást, amely nagy hatást keltett, élénk eszmecsere követte. Breszlauerné Ligeti Rózsi következő szemináriumát március hó 6-án, csütörtökön délután 6 órakor tartja a Magyar Zsidók Országos Egyesülete női osztályának klubhelyiségében. (Andrássy-út 8 sz. Fészek-kávéház különterme.)

Igényjogosult, finom házaspár keres sürgősen
egy szobás lakást, vagy lakrészt
konyhahasználat nélkül, lehetőleg belterületen. Költséget térítek, bútort esetleg átveszek. „Egésznapi elfoglaltság" jeligére a kiadóba.

Kereskedők
szép és olcsó
fürdőszobaszekrények kaphatók!

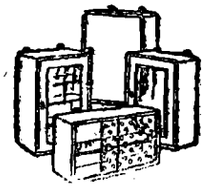

Végh, Ferenc-körut 28

Az Ujpesti Izraelita Hitközség a deportált és mártirhalált halt ujpestiek emlékét
emlékművel örökiti meg.
Az emlékmű megtervezésére PÁLYÁZATOT IRT KI és a beérkezett pályaművek szemléltető rajzait Ujpest, Deniczky-u. 8. alatti kultusztermében
közszemlére teszi ki.
A pályaművek f. hó 14-ikétől naponta d. u. 2—7 óra között díjtalanul megtekinthetők.

FILM-BOY
áruszállító és gyorsbiztonságvállalat
lelkiismeretesen eltüntet inkasszókat triciklis, biciklis megbizásokat.
VII., HOLLÓ-UTCA 17.
Telefon: 423-526

Fenákel Jánásné
erth hőser baromfi- és halfőzelék
VII., Dob-utca 18.
Naponta friss baromfi és élőhal.

Keresem megvételre RÁMBAM:
More Nevuchim
c. művének magyar vagy német nyelvű fordítását. Zalai Béla, Hódmezővásárhely, Andrássy-u. 35.

Adler sirkő Somogyi Béla-ut 7
AZ UDVARBAN
Hozott márványlapok vésését is vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

Örömmel értesitem kedves hitsorsosaimat, hogy
Deutsch Sándor-féle V., Nagy Sándor-u. 7. füszerüzletet átvettem.
Uj vezetés mellett, mindenféle fűszer, élelmiszer, csemege árukban kapható
Szombat és ünnepnap zárva.
Winkler Andor

Örökbefogadnék árva kisleányt
6—14 éves korig.
Értesitést Tarján hirdetőiroda kérek, IV., Váci-u. 9
Telefon: 180—222.

MISZEL ORT. KÓSER **étterem**
Révai-u. 14. Telefon: 120-092.
Kitünő SEL PESZACH tokaji és homoki borok rendivüli olcsó árban

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Gettó előtt — gettó alatt

irja: Stöckler Lajos

IV.

Az augusztus hó második fele bővelkedett az izgalmas eseményekben. Minden összetorlódott, hogy a pesti zsidóság amugy is pattanásig feszült idegeit, még tovább feszítse. A deportálás vélt terminusa, a tanács vezető tagjainak csillagtalanitása és nem utolsó sorban, Freudiger szökésének hire, külön-külön is elég aggodalmat okozott, hát még egyszerre.

Jogos volt a tömeg felháborodása. Aki vállalta a pozíciót: avval kellett, hogy vállalja, hogy kezesként szerepel a hatóságok előtt. Talán tul szentimentálisan hangzik, hogy a Zsidó Tanácsot, mikor helyemet elfoglaltam, ugy képzeltem, mint a Rodin híres „Calaisi polgárok" szobrát. A tény, hogy akadtak, akik nyakukból a szimbolikus kötelet, igyekeztek a közösség nyakába venni, mint a pányvát, az nemcsak megdöbbentett, de undoritott és kétségbeejtett.

Augusztus 26-án a siputcai épületben elterjedt a hir, hogy aznap este 9 órakor a csillaggal megjelölt házak kapuit két-két csendőr szállja meg. A harmadik emelet egyik szobájában, Stern Samu jelenlétében, ahol még mások is tartózkodtak, Bauer Jenő közölte ezt, az állitólag megbizható helyről, hozzá befutott hirt. Pillanatok alatt, futótüzként terjedt el az épületben és onnan tovább a városba. A zürzavar kulminált.

A korábban érkezett hir, ellentmondott ennek, hiszen Ferenczy alezredes már 24-én kijelentette, hogy szólitsuk és világositsuk fel hittestvéreinket, hogy a koncentrálás tényét, fegyelmezetten vegyék tudomásul. Ő, a magam hatáskörében, igyekeztem lecsillapitani az embereket, megnyugtatva őket, hogy közvetlen veszély nincsen. Végre az az ominózus nap is elmult és másnap, a puszta tény, hogy ez a rettegett dátum mögöttünk van, adott egy kis ujabb reményt, a felkavart és agyontaklatott zsidó tömegnek.

Az elmult napok eseményei és az általam tényleg átérzett felelősség sulya, kikényszeritette belőlem, egy sürgősen összehivandó tanácsülés követelését. *Stern* elnök 29-ére össze is hivta a Tanácsot.

Tisztázni kivántam a felelősség kérdését és mindazt, amit ott el akartam mondani, papirra vetettem, és az ülésen felolvastam. Először is megindokoltam a tanácsülés egybehivását. Rekapituláltam az augusztus 26-i eseményeket, Bauer közlését és annak pánikot előidéző hatását. Ugyancsak ismertettem ujból, Ferenczy 24-i közléseit. Közöltem, hogy *„minthogy kinevezésem óta semilyen intézkedésbe bele nem szólhattam, sőt még csak azt sem tudtam, milyen ügyekben folyik tanácskozás, ezért ezután kivánom leszögezni, hogy az azóta és a mai napig történt intézkedések és tárgyalásokért, a felelősséget a magam részéről elhárítom és azokkal magamat nem azonositom. Kivételt képez, a svéd védettek. Pozsonyi-uton való elhelyezésébe, való bekapcsolódásom. Itt azért léptem közbe, mert tudomást szereztem, arról a méltánytalan és igazságtalan eljárásról, amely szerint a Pozsonyi-uton lakó hittestvéreink lakásukat, a svéd védettek részére átadni kényszerültek volna. Felháboritónak találtam, hogy, az ez ügyben eljáró urak, ilyen kérés tárgyalásába, egyáltalán belementek és a tárgyalásban, olyan személyek vettek részt, akik a svéd ügyben saját személyükben érdekeltek."*

Akkor még csak a Lulaytól származó értesülésre és Ferenczy közlésére támaszkodhattam, de már akkor is csak előkészitésnek, hangulatkeltésnek tartottam az augusztus 26-ra vonatkozó minden hirésztelést. Éppen ezért, ezen a tanácsülésen folytatólag felolvastam a következőket is:

„A koncentrációs tábor ügyét illetőleg leszögezni kivánom, hogy arról, a Ferenczy alezredessel, valamint Lulay századossal folytatott megbeszélés előtt tudomásom nem volt. Minthogy ezen kérdésben álláspontom, hogy ez a zsidóság szempontjából minden elképzelhető veszélyt magában rejt, mégcsak tárgyalási alapul sem szolgálhat. Miután ilyen irányú megbeszélésről nem tudtam és tudomásom szerint, arra megbizást a tanács egyik tagja sem kapott, az esetleg korábban lefolytatott megbeszélésekért a felelősséget magamtól ugyancsak elhárítom."

Az elkövetkező napokban bebizonyosult, hogy a pesti zsidóság vidékre való koncentrálásáról igenis folytak előzetes megbeszélések. Ferenczy alezredes táborhelyeket keresett. Szerinte csak *minden igényt kielégitő* táborokról van szó. Szakértőt kért a Tanácstól és a hadviseltek egyik mérnök tagját is magával vitte a szerinte számitásba jövő táborhelyek megtekintésére. Én eközben gyakran tárgyaltam vele, még mindig a deportáltak megsegitése ügyében. Állandó segitőtársam volt ezen megbeszéléseken a Keresztény Zsidók Szövetsége által mellém delegált dr. Stein Sándor. Minden alkalommal szóbakerült a koncentrációs tábor ügye is és én a leghatározottabban tiltakoztam ez ellen. Egy alkalommal, Ferenczy magából kikelve, sulyos szemrehányást tett a *„helyben topogás"*-ért, mert már megelégedett volna néhány száz zsidóval is. Tura községben óhajtotta az első tábort. A legkülönbözőbb ötletek merültek fel, az oda irányitandókat illetőleg, a Tanács különböző tagjai részéről. Jómagam, mindent visszautasitottam. Ferenczy további sürgetésére is csak azt válaszoltam: „Ön, alezredes ur, hatalmi szóval táborba küldhet engem és a Tanács többi tagját és bárkit, akit akar. De arra nem kényszerithet, hogy egyetlen hittestvéremet is erre kijelöljem."

Szeptember 17-én, Ros Hasonó Erevjén sürgős telefonhivásra, dr. Bodával mentünk Ferenczy irodájába. Ott Batizfalvy rendőrkapitány utasitásokat adott háromszáz ember Túra községbe indulására. Gyalog kellett volna az 50 km utat megtenni, de kegyesen megengedték, hogy ingóságait mindenki magával viheti. A leghatározottabban visszautasitottuk ezen parancs teljesitését. Batizfalvy nem akart fülének hinni, végül kénytelen volt válaszunkat tudomásul venni. Ekkor már könnyebb volt a mi helyzetünk is ezen tárgyalások folyamán. A felszabaditó Vörös Hadsereg gyors előretörése enyhébbre hangolta a magyar kormány szolgalelkiségét. A külföldi intervenciók is valamennyire gondolkodóba ejthették a kormányt. Végezetül, a jól végzett munka öntudata is adott egy kis pihenőt, hiszen már a vidék zsidóságától sikerült a kormánynak megszabadulni.

A Ferenczy tárgyalásán felmerült és általa a saját védelmére előadott mentőakcióját illetőleg még ma sem hiszem, hogy ilyen szándék megfordult agyában. Sőt, ma is meggyőződésem, hogy mindenképpen lőrbe akarta csalni a pesti zsidóságot. Az október 15-e utáni viselkedése, mind ezt igazolja, amikor fékevesztetten tombolt és minden eszközt megragadott müve maradéktalan befejezésére.

(Folytatjuk.)

25.000 zsidó gyermek született Németország amerikai övezetében

A *Joint* Párisban székelő európai vezetősége most tette közzé a németországi zsidók helyzetére vonatkozó jelentését. A jelentésben, a többi között, ezeket olvassuk:

„A nácik kapitulációjának pillanatában Németországban ugyszólván egyetlen zsidó gyermek sem volt. Azóta csak az Amerikai övezetben mintegy 25.000 *zsidó gyermek született, ami a zsidó nép életrevalóságát bizonyitja.*"

Már RÉSZLETRE is kapható
RÁDIÓ, CSILLÁR
Kristály rádióházban
Király-utca 59/b.
(Zeneakadémiával szemben)

Egyedülálló urinő keres, magányos urinőt
ki teljes ellátásért háztartását vezetné Nagytaródi Szabó-u. 18. II.
VÁRADINÉ.

SZÉKESFEHÉRVÁRI megbizható,
kóser háztartásom vezetésére
háztartásban járatos, középkoru NŐT KERESEK
„Igénymeglelöléssel" jeligére a kiadóba.

KERESÜNK
perfekt könyvelőt
aki a könyvelést és áruosztály vezetését vállalja, nőtlen és vallásos előnyben. Ajánlatot kérünk alábbi címre:
Bonyádi Zsidó Hitközségtől.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Az ujjáalakult Társadalmi Munkabizottság az egész zsidó életet felölelő munkatervet dolgoz ki

Annak idején boldogemlékü Ribáry Géza kezdeményezésére megalakult a zsidó élet csaknem minden számottevő tagjának részvételével a Társadalmi Munkabizottság, amelynek célja és hivatása az volt, hogy munkaprogramot adjon a zsidóság kulturális, szociális és hitvédelmi ügyeinek vitelére és irányitására. Ribáry Géza halála után ellanyhult, majd a közbejött tragikus események következtében teljesen megszünt ennek a nagy hivatásu szervnek a működése. A zsidóságnak mai helyzetében azonban szükségesnek látszott, hogy ezt a bizottságot újból életre hivjuk, mert ha valaha, ugy most csakugyan nagy fontosságu olyan szervnek a működése, amely a hivatalos kereteken kivül, de az illetékes tényezők munkájának elősegitésére és támogatására a zsidó élet minden vonalán olyan programot kezdeményezzen, amely, alkalmas arra, hogy a zsidóság minden komoly célu és törekvésü tagját egységbe foglalva, a jelen és a jövő élet szilárd alapjait lerakja.

A Társadalmi Munkabizottság a közelmultban egybehivott ülésén ki is mondta ujból való megalakulását és a február 9-én tartott második ülésén már jövendő működésének alapelveit is leszögezte. Ezen az ülésen, amelyet dr. **Földes István**, a Munkabizottság elnöke nyitott meg, **Pásztor József** főtitkár fejtette ki, hogy miért van szükség a Társadalmi Munkabizottság újból való megalakulására. Rámutatott arra, hogy a magyar békeszerződés aláirása után uj kötelezettségek és célkitüzések várnak a megmaradt magyar zsidóság, mint a mai Európa legnagyobb zsidó közössége számára. Elsősorban is szoros egységbe kell tömörülnie, hogy szellemi, kulturális és szociális téren megteremtse a jövendő élet lehetőségeit, mert el fog következni az az időpont, amikor a zsidóság már nem támaszkodhatik külső segitségre, hanem a maga erejéből kell életét kialakitania. Fontos probléma a nevelés kérdése is, meg kell teremteni a zsidóság és a magyarság együttélésének alapjait, a cionizmus keretén belül is egységes frontot kell teremteni, meg kell szünnie a frakciózásnak, a külföldi zsidósággal való kapcsolatban is egységnek kell létrejönnie. A Társadalmi Munkabizottságra vár a feladat, hogy mindezeket kezdeményezze és e célból állandó kapcsolatot teremtsen a hivatalos tényezőkkel.

Dr. Földes István felveti a kérdést, hogyan lehetne állandó kapcsolatot teremteni a hitközség kebelében működő kulturális bizottsággal.

Dr. Herskovits Fábián rabbi, mint a kulturális bizottság elnöke rámutatott arra, hogy ez a bizottság már a felszabadulás óta működik s tagjai sorában ott vannak a zsidóság minden árnyalatának komoly értékei, írók, tudósok stb. Szükség van e bizottság további működésére, amely bizonyos vonatkozásban végrehajtó szerve lenne a Társadalmi Munkabizottságnak.

Stöckler Lajos a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája és a Pesti Izraelita Hitközség elnöke szólalt fel ezután. Rámutatott arra, hogy soha olyan felelősség nem terhelte a zsidóság vezetőit mint manapság, amikor a zsidó tömegeket kell megfelelően irányitania és vezetnie. Ma, amikor a legszélesebb köröknek megadják a véleménynyilvánitás lehetőségét, sulyos feladat a különböző felfogásoknak közös nevezőre való hozása s a legteljesebb zsidó egység megteremtése. A zsidóság vezetői a felszabadulás perecétől el voltak foglalva a jogegyenlőség megszerzése iránti küzdelemmel és a magunk életlehetőségeinek biztositásával. Vétkes mulasztás volna, ha nem törekednének a különböző csoportok összefogására, különösen akkor, ha a célkitüzés a magyar zsidóság szempontjából azonos. Ugy látja, hogy minden remény megvan arra, hogy ez a kivánt egység létrejöjjön. Majd rámutatott *Stöckler* Lajos arra, hogy a zsidóság kötelessége a demokrácia megsegitése és támogatása. Rámutatott arra, hogy a belső béke megteremtése független minden hitközségi választástól, a cél és törekvés, hogy ha az érdekek azonosak, akkor ki kell küszöbölni a jelentéktelen elválasztó okokat. A Társadalmi Munkabizottság feladata, hogy közremüködjék az egész magyar zsidóság részére magasabb zsidó új ideológia megteremtésében. Az első feladat: poziliv zsidóság kialakitása, a második feladat: harmonikus együttmüködés az összes zsidó kérdésekben. Rámutatott arra, hogy milyen fontos és hasznos volt a cionistákkal való kapcsolat létesitése. Reméli, hogy a demokrácia megerősödésével együttjár majd a zsidóság megerősödése is.

Vida Miklós, a pécsi község kerület elnöke nagy örömmel üdvözli a Társadalmi Munkabizottság ujraéledését. Kivánatosnak tartaná, ha a vidék nagyobb közösségeiben is megalakitanák a bizottság fiókjait.

Pollák Lajos és **Schwarz Sándor** hozzászólása után **dr. Földes István** az utánpótlás fontosságáról szólt. A zsidóságban, sajnos, nagy a közönyös réteg, ezeknek a munkába való bevonása fontos. Hivatkozik a Mazot céltudatos munkájára, amely e téren máris nagy eredményeket ért el. A bizottság rendszeres munkája szempontjából fontos egy alapos és minden kérdésre kiterjedő munkatervezet elkészitése. Ez meg fog történni és a bizottság minden tagja megkapja, hogy a legközelebbi ülésen már részletesen megtárgyalható legyen.

Sábbász Sökólim

E heti szent szombatunk, amely a négy — ez évben egymást két megszakitással követő — kiemelkedő szombatunk közül az első. Sábbász Sökólim — az ezüst sekelek szombatja. Két Tórából olvasunk ezen a szombaton templomainkban; az elsőből a soros heti szakaszt — a másikból a sekel törvényét:

„Minden egyes, aki átmegy a számláláson, adjon fél sekelt a szent sekel szerint; egy sekel husz gerát tesz ki; fél sekel legyen a felajánlott adomány az Örökkévalónak. Mindenki, aki átmegy a számláláson, husz évestől felfelé, adja meg az Örökkévalónak adományát. A gazdag ne adjon többet és a szegény ne adjon kevesebbet fél sekelnél, hogy lerójják az Örökkévaló adományát engesztelésül lelketekért" — igy szól a Törvény.

Váltságdijat — „lelkének váltságát" — a Tóra igy háromszor emlit. Minden esetben akkor kell ezt a pénzt megfizetni, ha az ember életet oltott ki, de tette nem nevezhető gyilkosságnak. A szándékos gyilkostól nem lehet ilyen engesztelő dijat elfogadni. Ez az alapgondolata a félsekel törvényének. Aki harcban vesz részt, akit háboruba szólitottak, adja meg „lelkének váltságát", mielőtt a harcba indul. Akkor se felejtse: minden ember Isten teremtménye, ezért minden körülmények között követnie kell a Tizparancsolat kategórikus imperativuszát: Ne ölj! Ha bármiféle cselekvésből vagy mulasztásból, szándék nélkül, emberélet esik áldozatul, az okozó adja meg lelke váltságdiját.

... Fizesd meg az emlékeztető váltságdijat már akkor, amikor mint katonát „számba vesznek", mert bármilyen céllal kell is harcba indulnod, mindig gondolj arra, hogy a háboru irtózatos rombolást visz végbe az erkölcsi világban is. Az a pusztitás, amely a fizikai világot éri: városok lerombolása, országok nyomora, visszaesés a fejlődésben, a müvelődés évszázados értékeinek megsemmisülése mind-mind kevesebb, mint az a morális lezüllés, az etikai világ lerombolása, amelyet a háboru felidéz a lelkekben.

Igy a zsidó felfogás szerint a lélek váltságdija előrelátó felkészülés azért, hogy az erkölcsiséget ne engedjük megsemmisülésbe, hogy a lélek tisztaságát megóvjuk. Isten előtt pedig minden ember egyforma, minden léleknek egyenlő értéke van, azért mindenkinek egyforma váltságot kell fizetnie. Ebben a leghatalmasabb szociális igazság teljesedik ki, az emberi egyenlőség elve: az a nagy gondolat, hogy Isten birodalmában nincsenek előjogok senki számára sem. Minden tiszta lélek egyformán becses a Teremtőnek, egyenlően járulhat Isten elé áldozásra. Minden igaz embernek egyformán joga van az élet öröméhez, a szabadsághoz, békességhez — boldogsághoz.

A fél sekel fizetésének kötelezettsége, amelyet a tórai törvény igy alapoz, ma is népszámlálást jelent. Aki ma megváltja a sekelt, tanubizonyságot tesz arról, hogy a zsidó nép tagjának tartja magát. Igy a sekel, amellyel a tórai törvény a zsidó ember lelkének erkölcsi tisztaságát óvja és Isten előtti egyenlőségét hirdeti — ma hovatartozást tanusit.

... Az ezüst sekelek szombatján a próféta a Templom ujjáépitéséről beszél. A nép elvitte adományát a szentély megerősitésére s a befolyt pénzt „a munkavégzőknek juttatták és Isten házának megerősitésére forditották". A hagyomány pedig lángoló pénzérmét mutat fel a sekel törvényének megértésére: a váltságdij tanuságtétele lobogjon olthatatlan lánggal — az örök zsidó hit izzásának szent tüzével ...

KATONA JÓZSEF

Fogsorok Fogpótlások
MŰFOGAK, KORONÁK, HIDAK
Acél Imre fogász
VII., Erzsébet-körut 10 II. emelet
A Cionista Szövetség Hebaluc fogmunkáinak készitője

Székely Emil ékszerész Rákóczi-ut 26
briliánsi, ékszert, aranyat, ezüstöt, órát legdrágábban vesz.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A békeszerződés

aláírása uj fejezet kezdetét jelenti Magyarország történetében. Bármilyen sulyosak is a párisi békeszerződés területi és gazdasági intézkedései, bármennyire nélkülözzük is a határontuli magyarság intézményes védelméről szóló intézkedéseket, tisztában vagyunk azzal, hogy ez a békeszerződés megnyitja az utat Magyarország számára a népek nagy közösségébe, az Egyesült Nemzetek Szervezetébe. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének keretében pedig Magyarország hozzáláthat demokratikus életberendezkedésének véglegesitéséhez és elérheti esetleges sérelmeinek a san-franciskói alapokmány szellemében történő orvoslását.

A magyar zsidóság, mint az ország jó és rossz sorsának részese és osztályosa, minden tehetségével és teljes képességével közre akar működni Magyarország normalizálódó helyzetének kialakitásában. Tudjuk, hogy a magyar zsidóság zavartalan és félelemmentes életének alapfeltétele: a demokratikus Magyarország jövője és a demokrácia alapjainak megszilárditása, kiszélesitése.

A magyar zsidóság belső élete szempontjából azt jelenti a békekötés és a nemzetek közösségébe való beilleszkedés, hogy megkezdődhetnek minden akadálytól mentesen, szinte ugy mondhatnánk: „békebelien" a minden térre kiterjedő nemzetközi kapcsolatok. Magyarországnak az Egyesült Nemzetek Szervezetébe történő beilleszkedésével egyidejüleg, a magyar zsidóság is teljesen és végérvényesen beilleszkedhet a világ zsidóságának abba a közösségébe, amelynek szellemi és anyagi támogatására annyira rászorul.

A párisi békeszerződés aláirása után a fasiszták által annakidején elszigetelt Magyarország egyenjogu tagja lesz az uj világ uj államrendszerének és hisszük, ez egyuttal záloga annak, hogy végérvényesen érvényesüljenek hazánkban azok az emberi jogok, amelyek egyaránt megtalálhatók az Egyesült Nemzetek san-franciskói manifesztumában és a fiatal magyar köztársaság alkotmányának bevezető soraiban.

GYERMEKÁGY, GYERMEKBUTOR, ÖSSZECSUKÓS ÁGY VICÁnál Nagytábori Szabó-utca Király-utca sarok, 50

A tolvaj szarka

Irta: György Endre

Bár Rossini operájának cimét idézgetem, ez az irás mégsem óhajt szini- vagy zenekritika lenni. Nagyon is prózai eljárásról, esetekről akar birálatot mondani. Az igaz ugyan, hogy a közönséges cselekedetek elkövetői tevékenységüket olyan művészi tökéletességre emelték, hogy ez már nem is az eseményriport, a leleplező rendőri tudósitás, a megbélyegző, elitélő és elrettentő publicisztika, hanem a müitészet hatáskörébe tartozik. A szarkáról nemcsak a nagy mesemondók tanulságos és örökké emlékezetes történeteiből, hanem a magunk tapasztalataiból is tudjuk, hogy mindent, ami a „keze", illetve a csőre ügyébe esik, ellop. Az ennivalón kívül felkapja a gyűrűt és más fémtárgyakat, mert a fényesség, a csillogás különösen tetszik neki, s hussl elrepül velei Arról nem regél a mese, hogy ez a fekete tollu és nyilván ugyanilyen sötétlelkü madár csak az önmaga kleptomániás vágyait elégiti-e ki, vagy a gyüjtőszenvedélyének hódolva, igy akar vagyont harácsolni öregebb napjaira, esetleg a szive választottjának szarkasága előtt hódol a fénylő ékszerekkel. A valóság az, hogy a természete ilyen és erről a madártársadalom civilizálódása, terjedő felvilágosodottsága és a bünnek mind szigorubb meg- és elitélése után sem hajlandó lemondani.

Ilyen; a szarkáéhoz hasonló jellemü jómadarak leptek el a közelmult sötét korszakban az emberlakta területeket. Ott ólálkodtak szárnyával, mint madártársaik fekete serege a száraz faágakon, a falusi és városi lakás körül. És azt, amelyik hirtelen megürült, vagy amelyiknek ajtaja csak pillanatokra is kinyilt, ellepték. Reászálltak a konyhakredencekre, a spájz polcaira, a bátrabbak beljebb repültek és bekukkantottak az ebédlőszekrényekbe, a vitrinekbe, majd kivánesiskodva bedugták csőrüket a fehérnemüs fiókokba, meg a naftalinbatett felsőholmik közé. A legtöbb emberszarka tudós hozzáértéssel Kelet szőnyegszövő művészetének rejtelmes és megfejthetetlen ciráda iránt érdeklődött, mert madártoll, széna, és szalmaszálak helyett ezekkel akarta puhábbá tenni a szarkalakot. De a tolvaj szarka szeme mégis csak akkor csillant fel igazán, amikor sárgálló aranyra, szines ékkövekre, hófehér gyöngyökre, szikrázó brilliánsokra, tompán fénylő ezüsttárgyakra esett a tekintete. A szarka felsóhajtott a kéjtől! — Ez mind az enyém lesz! — rikkantotta el magát és izgatott türelmetlenségében nem, vagy alig tudta kivárni, hogy ezeknek a holmiknak a gazdáját, azt, aki egy vagy több élet munkájával mindezt megszerezte, elhurcolják. Ha tulságosan nyugtalan volt, maga segitett az eljárás meggyorsitásában, vagy a jogos tulajdonosoknak, mint akadályoknak eltávolitásában.

A tolvaj szarka

ezután csámcsogva élvezte ügyességének, harácsoló szenvedélyének, munka és fáradtság nélküli javainak, mondjuk igy: lelkiismeretlenségének, skrupulustalanságának gyümölcsét. Hirtelen megtollasodott, és szivesen ékeskedett ezekkel az idegen tollakkal. Olyannyira, hogy legnagyobb sérelem, égrekiáltó igazságtalanság, támadás a „magántulajdon" szentsége ellen, ha a pokolból Isten kegyelmének, a sors szeszélyének és a merő véletlennek segitségével hazatántorgott félholt pária illő tisztelettel a maga „elhagyott javait" visszakövetelni merészelné. Hogyan? Hát nem elég az, hogy él és hogy tovább is élhet? Köszönje meg, hogy Szarka ur, vagy Szarkáné asszonyság megmentette és megőrizte mindazt, amit ő elhagyott. A „talált" holmi teljes egészében a „becsületes megtalálót" illeti. Különben is: ki hivta a butorok és szőnyegek, abroszok és ingek, fényképezőgépek és látcsövek, kávédarálók és mozsarak, órák és láncok tulajdonosát? Minek jött vissza? Megzavarni azoknak a békén éldegélő szarkacsaládoknak a nyugalmát, amelyek már oly szépen berendezkedtek az ő korai halálára. Igazán kár volt ezt megbolygatni, fölösleges a kisértetjárás, amikor „néha még egy-egy imát is mondtunk szegény megboldogult Schwarcz urért". És, ha már csakugyan megmenekült, legyen hálás a sorsnak, s ne követelődzzék. Minek is kellene neki az a rengeteg holmi, hiszen — ime, — egyedül maradt, egyszál ember pedig biztosan nem vezet háztartást. Jobban is tenné, ha nem bolygatná a multakat, nem topogna itt, mint valami hazajáró lélek. Nem teheti tönkre a mások életét, hiszen nemcsak rólunk van szó, hanem a fiatalokról is. Erzsike a „szép hozományból" férjhez ment, csinosan berendezkedtek és most, hogy vissza tetszik kivánni mindazt, ami „véletlenül" éppen nálunk maradt, mindennek vége... Miből szerezzen magának ujat az ifju házaspár, amikor a férjnek olyan szerényke jövedelme van...

A végén ezek a jósvádáju szarkáék még olyasvalamit is dörmögnek fekete bajuszuk alatt a régi lakásának küszöbe előtt ődöngő, ajándékrongyokba csomagolt, tágranyilt szemü hazatért előtt, hogy „ott ette vóna meg a fene, ahun vót", meg, hogy „maradt vóna a pokolban". A kijelentés kétségtelenül őszinte és a tolvaj szarkáék mentalitása szerint érthető is. De a magam fejével képtelen vagyok ezt igy tudomásul venni. Mi és szerencsére az emberiség jelentős része a tulajdonjog tiszteletében nőtt fel. Ezért lep meg, amikor arról hallok, hogy a „megbizható" barátnak, jóakarónak, ismerősnek vagy volt üzlettársnak „megőrzésre" átadott holmi a háboru, a nyilasvilág és az ostrom zürzavarában az utolsó szálig elveszett. Mindent, amit te átadtál, vagy én eljuttattam hozzá, elloptak. Kifosztották a lakását és — sajnos! — (sopánkodik szemforgatva) az idegen értéktárgyaknak nyoma veszett! A csodálatos csupán az, hogy az ő holmijai a maguk teljességében megvannak. Azt nem érte baj, bomba, falbeomlás, fosztogatás, mintha csak a háboru és a betörő ilyen bölcsen szelektált volna. Tudta, hogy ennek a jótét-léleknek a vihar elültével is szüksége lesz tárgyakra és értékekre, hogy uj életet kezdjen, az őstulajdonos visszatérése pedig nagyon kis százalékban valószinü.

De a törvény emberei nem ilyen: hiszékenyek. Nem kedvelik a dajkamesét és ha tolvaj szarkák madáreleséggel jól megtömött házában járnak, a pókhálós sarkokba és szarkáék ágya alá is benéznek, hátha a takaritásnál ott felejtettek valamit. Végre nem mindenkinek elég hosszunyelü a seprüje vagy a tollporolója. Igy aztán érthető, hogy egyedül a budapesti főkapitányság nem kevesebb mint huszezer ilyen jogtalan ellulajdonitás, ilyen megbizható „megőrző" ügyében volt kénytelen feljelentésre nyomozást

Goldmann étterem
ORTHODOX KÓSER KITÜNŐ KONYHA
VIDÉKIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
A KISVÁRDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KAZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

inditani. Az esetek 80 százalékában sikerült eredményt elérni, vagyis a tolvaj szarkáktól visszaszerezni tulajdonosától is megövolt, a legtöbbször hermetikusan a földbe zárt ingóságokat. *Egymilliárd forint* értékü ingóságot adtunk vissza az üldözötteknek! — olvastam a nyomozóhatóság nyilatkozatát. A nem csekély eredményre jogosan büszkék lehetnek. De igazán elszomoritóak a statisztikát alátfestő példák, amelyek a gaz szarka-lelkeknek még a természetüket is messze tulhaladó aljasságáról bizonykodnak. Egy cipőkereskedő képtelen volt a főorvostól visszakapni arany- és ezüsttárgyait, briliánsait. — Kifosztották a pestkörnyéki villámat, ahol ezeket a holmikat őriztem! — jajongta a doktor ur. Kiderült, hogy ő maga rabolta ki a saját nyaralóját, mert a tárgyakat hiánytalanul megtalálták pesti lakásában. Az orvosnő ugyanecak letagadta, hogy körébelül egy kilónyi ékszert kapott megőrzésre. A gyürüket, fülbevalókat és amuletteket „kiásták" a lakásából. A detektiveknek sokszor kellett földmunkát végezniök, mert a tolvaj szarkák a fészküket nem vélték eléggé biztonságosnak. A csörükkel oly kitartóan turlak a talajban, amig ott sirgödröt ástak, hogy a diszes skatulyákat, mint valami kis koporsót, mely tünüket és az ellopott ékszereket tartalmazza, eltemessék. Igy „temetkeztek" az elmult években az ország számtalan helyén, pusztákon, uradalmakban, mezőkön, árokparton, útszélen, csalugy, mint a pincékben és szobákban a parkett alá. Hasonlóképen szeretett volna az ugyláiszik zeneileg képzett, kifinomodott hallásu jóakaró „elhantolni" egy Stradivárius hegedüt, amit a zeneakadémiai tanár adott át neki, hogy mindaddig, amig egy kis egészségügyi sétát tesz náci-Németországban, vigyázzon reá, mint a szemefényére! A legédesebb história, hogy a multkoriban, amikor a gazdasági rendőrség hivatlanul levizitelt egy maglódinti feketéző füszeresnél, a zárolt élelmiszerek tömegén kivül sok férfiruhát és női bundát találtak. Ezenkivül feltünt a rengeteg fehérnemü, mind más-más monogrammal! Ejnye, fránya grázlerosa, hogyan jutott hozzád a sok vászon köper, zefir, nyersselyem!? Nyilas volt az eszemadta, aki leányával, Juliskával, — ó, a szende lelkem! — a füzérutcai nyilasházban „résztvett" üldözöttek megkinzásában, kirablásában. A halálbakergetett zsidók fehérnemüit gyömöszölték a ládafiába, hogy idővel eladogassák és jól éljenek a véres árnyak véres gyolcsaiból.

Az intellektuális főcsoport

vezetője nyilatkozta azt is, hogy ezeknek a két marokkal és tiz körömmel tolvajlóknak nem olyan „abszolut" nyugodt a lelkiismerete. Alibi — feljelentésekkel akarják hamis vágányra tereini az igazságot. Áldozati bárányokként jelentkeznek ezek a farkasok és azt bégetik, hogy betörők jártak náluk, s nincs a teremtésben nagyobb vesztes, mint ők. Nem is sejtik, hogy mü-sirámaik révén még gyanusabbakká lettek. Egy nagyon megkárositott barátom panaszolta, hogy a tolvaj szarkák még, ha le is fülelik őket, nagyon kevés esetben sujtatók a törvény teljes szigorával. Az eljárás, a vizsgálat hosszu és bonyolult. De még komplikáltabb a bizonyitás. Az ő esetében nem volt elég, hogy megnevezte a tolvaj szarkát, aki ma is vidáman surrog fekete szárnyával a könnyed élet levegőégén, még az sem volt döntő, hogy a házkutatás alkalmával a szarkamama és szarka-kisasszony lábán, valamint mindkettőjük fehérnemüs szekrényében azok a valódi selyemharisnyák pompáziak, amelyeket az ő üzletéből „esentek el". — Mivel tudja ezt bizonyitani? — kérdezték tőle. — Van számla abból az időből. — Önök, olvasóim, tudják, mi volt *az* az idő! — mert sok egyforma áru van ám a világon... Ez a tolvaj szarkacsalád ma is vidáman él és élni fog mindaddig, amig meg nem hal. A harisnyákat, trikókat és meleg alsónemüeket, amelyeket a „csillagos" üzletben „találtak", maguktól persze nem hajlandók visszaadni.

Az alkalom, amely eléjük tárulkozott, sok tolvaj szarkát szült. Még olyanok is megrészegültek a könnyü „szerzés" lehetőségétől, akik a gaz nyilas propaganda nélkül erre — odáig tisztességes gondolkodásmódjuk és emberséges mentalitásuk alapján — soha nem vetemedtek volna. De a zsidó nem volt ember és a zsidó dédapák, nagyapák, apák és fiuk munkájának eredménye szabad prédává vált!

Már olyant is hallottam, hogy a pokol tornácáról visszafordult zsidók tulságosan gyorsan akarnak „meggazdagodni". Pedig csak saját holmijaikat reklamálják, a magukét kérik vissza — a tolvaj szarkáktól.

Ezektől a gyászruhás madaraktól, akiknek jó erős vaskalitkában a helyük.

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai

Február 13. délután ½7 órakor (Sip-u. 12. II. 33.) **dr. Turóczi-Trostler József:** A Biblia és az európai irodalom.

Február 20. Bisseliches Mózes: Herzl.

Egészségés betegség Palesztinában

A Cionista Orvoscsoport meghivására *Jámbor* Ferenc a telavivi „Mishmar" cimü napilap főmunkatársa, a Zsidó Nemzetgyülés tagja, az Általános Zsidó Munkásszervezet tanácstagja, szombaton este a Magyar Cionista Szövetség disztermében *„Egészség és betegség Palesztinában"* cimmel előadást tartott, amelynek keretében ismertette Erec Jiszraél közegészségügyi viszonyait, orvosellátását, valamint a főiskolák és az orvostovábbképzés problémáit."

— Elmult az az idő, — mondotta *Jámbor* Ferenc, — amikor az orvos nyomorgott Palesztinában. Nincs ma már orvosfölösleg, sőt egyenesen orvoshiány van. Mivel az egyetemen orvosi fakultás nincs, a honositási eljárás is elmarad. Az angol kormány évente százötven orvosi engedélyt ad ki. A fogorvosok amint letelepednek, nyomban dolgozhatnak. Az önpropagandának a legcsekélyebb megnyilvánulását is szigoruan megtorolja az Orvos Kamara. Az orvos például még azt sem teheti meg, hogy az ujságokban hirdéti, hogy szabadságra utazott, vagy szabadságáról visszatért. A palesztinai zsidóságnak valósággal nemzeti betegségei a reuma és a gyomorfekély. Az előbbi az óriási hőmérséklet különbség következménye. Bort nem fogyasztanak, ezzel szemben rengeteg teát, kávét és szódavizet isznak. A higénia nagyon magas fokon áll. A pszihoanalizis nagyon népszerü. Igen nagy a gyermekkultusz. A gyermeknevelés igen magas szinvonalon áll. Tel-Aviviban 62 csecsemőgondozó állomás van. Erec Jiszráélban minden lélek orvosi ellátásban részesül. A zsidó munkásosztály egészségére a Kupát Cholim vigyáz. A jerusalemi Hadassza kórház a Közelkelet legszebb és legjobban felszerelt kórháza. Az ápolónői iskolát Henriette Szold teremtette meg. Érdekes még megemliteni, hogy Montgomery 8-ik hadseregét az Erec Jiszráéli gyógyszertárak látták el gyógyszerekkel, — fejezte be érdekes előadását *Jámbor* Ferenc.

Nemzetiségi kérdés a Talmudban

Dr. Róth Ernő előadása a Szabadegyetemen

Nagy érdeklődés és szépszámu közönség jelenlétében tartotta meg előadását dr. *Róth* Ernő a Rabbiképző Intézet professzora a Szabadegyetemen *„Nemzetiségi kérdés a Talmudban"* cimen.

— A zsidóságot már sokszor vádolták más népek iránti türelmetlenséggel. De a zsidóság igazi jellemrajzát, — a humanitást illetően, — csak olyan törvények alapján lehet elkészíteni, amelyek olyan időben voltak érvényben amikor az erre vonatkozó talmudi és más tanitások nem az elnyomatásnak a visszahatásai. Kétségtelen, hogy vannak olyan talmudi törvények, amelyeket annakidején nem ugy fogalmaztak meg, hogy ma is megfeleljenek a jogegyenlőség elvének, de ezek a törvények nem az idegen népek elleni gyülölet jegyében születtek, hanem a bálványkultusz megsemmisitését célozták és e tekintetben a zsidóságon belül sem ismertek kiméleiet.

— E törvények zömé tórai törvényekből vezethető le, a tórai törvények helyes vagy helytelen volta fölött pedig nincs mit vitatkozni, mert mint isteni tant a keresztenység is elismerte. Viszont a nem bálványimádó kisebbség számára a tórai törvények jogegyenlőséget és szociális támogatást biztositanak. A zsidóság egyáltalán nem követelte meg, hogy az országában élő kisebbség a zsidó vallást kövesse: csak a 7 noachida törvény betartását követelte. A bálványkultusztól való tartózkodás, lopás, gyilkolás, paráználkodás tilalma és valamilyen jogrend meghonositást, — tartoznak többek között e csoportba. Aki ennek eleget tesz, az „Ger-Tosav", idegen honos és a hagyományos tanitások szerint részese a tulvilági üdvösségnek. Az ilyen egyéntől tilos a kamat elfogadása, életlehetőségének biztositása a zsidóra nézve kötelező és a szombat megszegése árán is kötelességünk veszély esetén segitségére menni. A zsidók elleni gyülölet fennállott akkor is, amikor még nem ismerték a gyülölködők az Eisenmenger-féle hamisitott talmudi idézeteket.

Előadó azzal végezte tanulságos és érdekes előadását, hogy ha a nem-zsidó világ olyan magatartást tanusitott volna a zsidóság irányában, mint amilyen magatartást a zsidóknak kell tanusitani irányukban a hagyományos tanitások szerint, akkor ma a zsidóság létszáma néhány millióval több lenne, mint az utóbbi évek mészárlásai után maradt.

ORION RÁDIÓK TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁK
RÁDIÓCSÖVEK
Zeneszekrények és gramofonlemezek
Rádió-service — Villanyszerelés
HAJÓS RÁDIÓ, VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, V., SALLAI IMRE-UTCA 11.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

„Eretnek zsidó könyvek a kirakatokban"

A napokban megjelent egy nyomtatott zsidó kiadvány, amelynek egyik cikke a fenti, idézőjelben közölt cimet viseli. Maga a cikk arról szól, hogy zsidó íróktól olyan könyvek jelentek meg az utóbbi időkben, melyek „azt a szellemet és magatartást" képviselik, „amely a zsidóságban vallási téren ideológiai zürzavart, eretnekséget, megbasonlást és egészen időszerűtlen belső viszályt óhajt előidézni." Három könyvet hoz fel péida gyanánt a cikk, Salom *Asch* Apostol cimü regényét, *Klausner* nagyszabásu Jézus életét és *Freud* Mózesről szóló tanulmányát. A magunk részéről kénytelenek vagyunk a cikkel szemben a legélesebb vétót emelni. Nincs szükség arra, hogy a három iró közül akármelyiket is védelmünkbe vegyük. S nem kell különösebben azt sem magyaráznunk, hogy nem féltjük a zsidó vallást semmiféle Jézus regénytől, vagy tanulmánytól. Meggyőződésünk, hogy irodalmi müvek legföljebb beteg és exaltált embereket térithetnek el vallásos felfogásuktól. Bizonyosak vagyunk pl. abban, hogy *Renan* müvei, amelyek a katolikus egyház szemében természetesen „eretnek" könyvek, egyetlenegy emberrel sem csökkentették az igazi, őszinte hittel rendelkező katolikusok számát. És irhatnak és állithatnak bármit is a mi legnagyobb tanitómesterünkről, Mózesről, azt mi legföljebb nagy érdeklődéssel olvassuk s kommentáljuk, de az a benső kapcsolat, amely Mózes s a zsidóság között elevenen fennáll ma is, pillanatra sem fog megszakadni. Vegyék egyszer már tudomásul, hogy *a hit nem irodalom és nem is a tudomány körébe tartozó valami.* Hitet csak hittel lehet megérteni s hivőnek nincs szüksége magyarázatra. S ez vonatkozik a vallásos hitre is, mégha az a vallásos hit annyi racionális elemet is tartalmaz, mint a zsidó vallásé.

A cikk ebből a szempontból tehát legföljebb érdektelen, reakciós felfogásu, sőt, ha nagyon elemeznők, könnyen ki lehetne mutatni, mily messze áll minden igazi hittől s igy hivőtől is. Hogy mégis foglalkozunk vele, az azért van, mert — ártalmas. Nem szeretjük ugyanis, ha zsidók azt a szót használják, hogy „eretnek". E szó használatát szivesen átengedjük azoknak, akikben a dogmák iránti fanatizmus s a vallási türelmetlenség elevenen lakozott s lakozik ma is. Szeretnők hinni, hogy a zsidó nép nem csupán gyöngesége és üldöztetése miatt jutott el odáig, hogy kiiktatta módszerei közül az erőszakot és gyilkolást. (S ezt éppen napjaink is bizonyitják, mikor a világ zsidósága szinte teljesen azonos szavakkal fordul el és itéli el a terroristák egészen kicsiny csoportját.) És reméljük, kiiktatta az eretnekséget is. Igaz, soha sem él vele gyakran. És ha élt, később mindig megbánta. *Maimuni* könyveit elégették és *Spinozát* megtagadták. Ma biztos nem tennék egyiket sem. És ez igy is van rendjén. Mi lenne a prófétákból és prófétizmusból és mi lett volna, ha a zsidó vallás kirekesztette volna őket, mert csupán Istennek, azaz saját legbensőbb törvényeiknek engedelmeskedtek, papok, fejedelmek és ha kellett, az egész nép ellenében is. Zsidó szótárban, ismételjük ujból, nem szerepelhet az a fogalom: eretnek, eretnekség. Jó lenne, ha ezt mindazok megszivelnék, akik vállalkoztak a maradékzsidóságnak szóval és irásban való tanitására.

(déké.)

Kiss József-emlékszámunk visszhangja

Irta: Szilágyi Géza

Ha számontartjuk és önáltatás nélkül, hideg fővel megállapitjuk, hogy a költők közül nálunk *ki ma a divatos,* (minden szellemi divatnak, az irodalmnak szintén mindenkor erős *politikai összetevői* is vannak) bármilyen egyéni értékeléstől függetlenül, fájón tudomásul kell vennünk, hogy az irodalmi divatcsarnokokban *Kiss József* mostanság *„nem keresleti cikk",* Az *Uj Élet* azonban csak a fajsullyal lőrődik és a divatosság nagyon mulandó szempontjait fölényesen mellőzni igyekszik. Éppen ezért a néhány konjunkturális kritikai lovagtól „kispolgárinak" lefokozott Kiss Józsefet halálának 25-ik évfordulója alkalmából külön emlékszámnak *hódolattal értékelt hősévé rangositottuk.* Ezt a hódolatot a mostani *irodalmi politikáknak,* — a többesszám nem elirás —, akár számitó, akár megbódult agitátorai bizonyára *időszerűtlennek fitymálják.* Nem szállunk velük meddő vitába.

Lapunk közönsége mindenképen méltányolta szándékainkat és nem vélte jóindulatu tulzásnak, hogy a mai papirinséges, agyonpolitizált világban *nem tokaltunk nyolc nyomtatott oldalt* olyan valakinek kegyeletes méltatására, aki egyetlen politikai beszédet sem mondott, hanem csak verseket irt. (Évezredek tapasztalatának politikusokat lesujtó, költőket vigasztaló tanulsága: *a jó vers diadalmasan és gőgösen túléli a legfényesebb politikai beszédet is,* hát még a kevésbé jót, amely mindenkor vigasztalan többségben szürkéllett.) Számos olvasónk, fővárosi és vidéki egyaránt, Kiss József ügyében, mint leveleik tanusitják, mellénk állott a hivatalos és hivatalos pártkritikusokkal szemben, akiknek ünnepi kalendáriumából *kisikkadt Kiss József emléknapja.* (A nem zsidó *Vajda* Jánosé is, aki most ötven éve bucsuzott el a „siralomházi élettől".) Olvasóink megértő irásokkal kerestek fel bennüket. Köszönetük és hálájuk tolmácsolását bizták meleg szavaikra, azzal a kéréssel, hogy bár ne fukarkodjunk a bőségesen megérdemelt elismeréssel *élő kiválóságaink iránt,* de azért ne feledkezzünk meg *nagy halottainkról sem.* Vegyék át ezek az olvasóink mintegy *kollektiv szerkesztői üzenetben* azt a szivbeli fogadalmunkat, hogy szellemi szentélyeinkben az igazi nagyság emlékét megőrző kegyelet mécsese sosem fog kialudni. E fogadalom megszegése egyet jelentene az *önmagunkról való cinikus lemondás halálos bünével!*

*

Most pedig néhány *egyéni üzenet* következik, amely azonban *közérdekü.* Mezőcsáton született *Kiss* József százhárom esztendővel ezelőtt. A falucska tudatában volt annak, *milyen rangemelést jelent neki,* hogy az ő szülötte volt Kiss József, *eddig leghiresebb fia.* A Mezőcsáti Takarékpénztár egyik épületének falán *diszes emléktábla* hirdette a község büszkeségét. Aztán fordultak az idők. A korszellem vagy inkább a kor szellemellenességének hatása alatt 1942-ben „ismeretlen tettesek" *éjjel elloptak és elpusztitották az emléktáblát.* Megindult ugyan egy tessék-lássék vizsgálat, de előreláthaló eredménytelenséggel végződött. Most egy Kiss Józsefért lelkesedő mezőcsáti olvasónk, dr. *Benczc* Zoltán ügyvéd igazán szivbőlfakadt levélben közli azt a szép elgondolását, hogy *„társadalmi gyüjtés utján"* elő kellene teremteni egy ujonnan sürgősen elkészitendő *emléktábla költségeit,* az emléktáblát pedig Mezőcsáton, március 15-én *országos emlékünnep keretében* méltó módon kellene felavatni. (A maga részéről 50 forintot küldött be kiadóhivatalunkhoz.) A levél irója személy szerint e sorok iróját kéri, hogy hivja fel a terv megvalósitásának érdekében *„az irodalmi társaságok, a kormány, a székesfőváros és a zsidó közvélemény figyelmét"* erre az ügyre. A nemesleikü levéliró kivánságának ime eleget teszünk, de őszinién szólva, a siker kevés reményével. E pesszimizmus megokolását engedjék el olvasóink. *Vannak oly keserüségek is, amelyek nem birják el a nyomdafestéket.* Kiss József emlékét meg fogjuk őrizni a mezőcsáti emléktábla megujitása nélkül is. Ez a világért sem jelent lekicsinylést, csak fájdalmasan *kényszerü beletörődést* bizonyos megmásithatalan tényekbe, noha mindent megteszünk majd megmásitásuk végett. Egyébként maga a költő előre gondoskodott emlékének maradandó megőrzéséről: *verseiben és verseivel,* Ezt az emlékét semmiféle gonosz kéz nem rombolhatja össze.

*

Egy budapesti olvasónk, *Budai* György, mint a Kiss József nevét viselő *öregcserkészcsapat* tagja, az Uj Élet Kiss József-emlékszámán felbuzdulva propagandát sürget *a költő emlékének életbentartása érdekében.* Az 1921-ben megalakult Kiss József cserkészcsapatnak a különleges cserkészkötelességek teljesitésén tul ez volt egyik hivatása. „Nem volt ünnepélyünk, előadásunk, baráti megjelenés

MEGHIVÓ

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet

folyó évi február hó 19-én, szerdán d. u. 5 órakor a Rumbach Sebestyén-utcai templomban a Jóm Kippur Kotaun istentisztelettel kapcsolatosan

alapitási ünnepélyt

tart, melyre a Hittestvéreket ezuton hivja meg.

Az ünnepély alkalmával dr. Fischer Benjámin főrabbi fog beszédet mondani.

A Pesti Chevra Kadisa elöljárósága

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

sünk, hogy Kiss József munkássága szóba ne került volna. Így aztán volt egy réteg, egy kis, zártkörű társaság, mely *életben tartotta a költő nevét és merte hirdetni az embernek, költőnek, irodalmárnak és zsidónak egyaránt oly nagy költő géniuszát.*" A levélíró — ebben emlékszámunknak *Sós* Endrétől *eredő ösztönzését követi* — nagyon helyesen úgy véli, hogy a költőnek életbentartását egy ünnepi év keretében; *szélesebb körökben* is kellene folytatni: *műveinek ismertetése, méltatása, gyakori előadása útján.* Kiss József verskötetei jóformán eltűntek a könyvpiacról, szinte könyvészeti ritkasággá váltak, Része van ebben a nyilasok eszeveszett *könyvpusztításának is,* amelyet éppen *Kiss József verseivel kezdtek meg.* Egy bátor kiadóra várna Kiss József összegyűjtött vagy *akár csak válogatott verseinek újra kiadása is.* Elvben kétségtelenül igaza van a levélírónak, de majdnem betegessé fölfokozott derülátásban szenvednénk, ha azt hinnók, mostanában egykönnyen akad könyvkiadó, aki hivatásának érezné Kiss József művének föltámasztását. Persze, ha a költő *pártpolitikai programverseket írt volna,* fontolóra lehetne venni a dolgot. De ő csak a többi közt a *Tüzeket, A Knyáz Potemkint, a Dózsa Györgyöt alkotta.* Ez pedig nem számít.

✡

Végezetül még néhány jóindulatú szavunk van két irodalombarát olvasónkhoz. *Arató* Sándor emlékezetünkbe idézi *Kiss* József *Visszapillantás* c. versét. Ez annak idején, az első világháború alatt, belevésődött Galíciában katonáskodó olvasóknak minden szép iránt fogékony szívébe. A vers később Lőtetben nem jelent meg és a levélíró tőlünk kéri újabb közlését. Kiss József nemcsak másoknak, hanem *önmagának is* meg nem lágyíthatóan szigorú bírálója volt. Versét megírta ugyan és ha nem tévedünk, *Az Est*ben jelentette meg. De jól látta, *miért nem vette föl késői* költeményeinek egyik kötetébe sem. Nekünk tiszteletünk kell *a költő utólagos önbírálatát és ebből ered*[illegible] szigorú szelekcióját.

Aczél József, régebbi feleteseink lapjaink érdemes munkatársa a mai viszonyokhoz alkalmazta Kiss József két remekét, *Az Úr ellen és A Knyáz Potemkin* című költeményeket. Sajnos, tévutra került ezzel: Kiss József versei, mint minden emberi alkotás, megbírálhatók, *ámde át nem írhatók.* Ezre még a legnemesebb szándék sem jogosít fel. *Korszerű* ez a két költemény, úgy, ahogy a költő megírta. *Semmiféle korszerűsítés" nem tehetné azzá* [illegible] *inkább korszerűvé.* Kérjük nyugodjék bele *Aczél* József, aki hű testvérünk Kiss József kultuszában. Hibáznak vétettünk!

Dr. Hahn István:

A zsidó nép története a babiloni fogságtól napjainkig

A könyv a Pesti Izr. Hitközség uj tankönyvsorozatában az Uj Idők Irodalmi Intézet R. T. kiadásában jelent meg, a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletében tankönyvül engedélyezte. A tankönyv a második zsidó államnak és a kétezeréves galutnak a történelmét tárgyalja. A könyv végén függelékben a zsidó naptárrendszernek ismertetését és Palesztina földrajzának leírását találjuk.

A zsidó nép történelmét tárgyaló tankönyv megszerkesztésének kedvezett az a körülmény, hogy az izraelita tanfelügyelőség tanterve az egész zsidó történelemben egy kötetben való megirását tüzte ki. Ezt az előnyt dr. *Hahn* István igen jól felhasználta, amikor a sokrétü zsidó történelmet pragmatikusan tárgyalva egységként fogta fel. Ezzel teljesen sikerült elkerülnie annak a mozaikszerüségnek a veszélyét, amely a koronként más és más szerzőtől irt régebbi zsidó történelmi tankönyveket jellemezte. E felfogás már a cimben is megnyilvánult, dr. Hahn ugyanis nem a „zsidók" történetét, hanem a „zsidó nép" történetét irta meg. Ezzel nemcsak korunk legnagyobb zsidó historikusának, *Dubnownak* történelmi felfogását követte, hanem visszatért a hagyományos zsidó álláspontra, mely a zsidó közösséget népnek (am Jiszrael) tekinti. A tankönyv négy nagy fejezetre oszlik. A fejezetek cimei: 1. *Ősi földön.* 2. *Idegenben.* 3. *Emberi jogok felé.* 4. *Beolvadás, vagy ujjászületés.* Ez a felosztás természetes. Megfelel a zsidó történelem nagy szakaszainak. Mindegyik fejezetet szines világtörténelmi korkép vezeti be, ami a zsidó történelem megértését nagy mértékben fokozza. Ezzel szakitott az irodalom szemléletü zsidó történetirás módjával és helyesen a zsidó történelmet nemcsak a szellemi megnyilvánulásokon keresztül látja, hanem a társadalmi és gazdasági keretben. Előadásában nagy szintézisekre törekszik és felváltva használja a dialektikus történelemnek és a szellemtörténetnek módszereit. Ez meg is felel a zsidó történelem jellegének.

A zsidó történelmet ugyanis a társadalmi és gazdasági tényezők figyelembevétele nélkül nem lehet megirni, de a zsidó szellemi élet mélyreható vizsgálata nélkül sem lehet a zsidóság példa nélkül álló csodálatos fennmaradását megérteni. Azzal a szándékával, hogy a zsidó nép történelméről egységes képet adjon, másrészt a történelmi és gazdasági tényezők alapos felhasználásával dr. Hahn Istvánnak sikerült az idők követelményének megfelelő históriát adni. Az elmult korszak történetirói, főleg a Graetz-tanitványok romantikus történelem szemléletükben a nagy embereknek, tudósoknak, költőknek az alakjait világitották meg éles fénnyel., dr. Hahn viszont a századok mélységeibe világitott be, ahonnan *igy eltüntek az eddig láthatatlan társadalmi osztályok, a névtelen zsidó tömegek, maga a szenvedő, robotoló zsidó nép.*

A gazdaságtörténeti, művelődéstörténeti, irodalomtörténeti mondanivalók nem szakitják meg a történelem menetét, hanem szervesen beleilleszkednek az események folyamatába. Például: dr. Hahn István nem ad külön fejezetet az álmessiásoknak, amivel valóban meg is szakitaná a történelmi folyamat előadását, hanem Dávid Reubeniről a XVI. századi olaszországi, Sabatai Cviről a XVII. századi lengyelországi zsidóság történetében emlékezik meg. A középkori zsidóság politikai történetével („Kamara szolgái", „Sötét századok" fejezetekben) párhuzamosan eleveniti meg a középkori gettó társadalmi és kulturális életét. („A kapuk mögött") viszont a jesiváról szóló művelődéstörténeti rész a XVIII. századi lengyelországi zsidó történet keretében kerül ismertetésre, minthogy Lengyelország volt a jesivák klasszikus földje. Semmi sem lebeg a légüres térben., dr. Hahn mindent a maga helyén mondott el. A tárgyalás nyugodt menete az utolsó fejezetekben válik kissé drámaivá.

Itt kerül tárgyalásra az *asszimilációnak* a zsidóság egészségtelen rétegeződésének, a *modern antiszemitizmusnak,* a népi ujjászületésének: a *cionizmusnak* az ismertetése. Az utolsó lapokat az irtózatos katasztrófához vezető ut és a katasztrófa leirása tölti ki. A magyarországi eseményekkel kapcsolatban olvassuk: *A magyar középosztály fájdalmasan csekélyszámu tisztánlátó és emberséges tagjaitól eltekintve, nem gondolt arra, hogy az igazság és emberiesség örök erkölcsi törvényeit pillanatnyi érdekek kedvéért megtagadva egész országát dönti erkölcsi halálba és hogy az a sir, amelybe kimélet és könyörület nélkül betaszitotta zsidó embertársait, könnyen az egész nemzet sirvermévé válhatott volna." (176. l.)*

Az *Auschwitz*-tragédia leirása után a *„Jelen és Jövő meggyőjén"* c. fejezetben dr. Hahn István levonja a tanulságot és őszintén megmondja az igazságot: *„Őszinték voltak talán a befogadó népek akkor, amikor a felvilágosodás eseményének hatása alatt zsidó embertársaiknak megadták az emberi jogokat. De az őszinteség hiánya volt ezt úgy feltüntetni, mintha a zsidók és polgártársaik csak abban különböznének egymástól hogy más szertartások szerint imádják az Istent. Ez a meghatározás az évezredes zsidó multsok-sok élményének letagadását jelentette és ezen felüli nem vett tudomást a zsidó népi életformához továbbra is ragaszkodó tömegek jogos emberi igényeiről."* (185. lap.)

A mind magasabbra emelkedő nemes gondolatok, melyek már nem is annyira a tanuló ifjuságnak szólnak, hanem a felnőttek birodalmának, zárják be a történelemkönyvet.

A tankönyv világos, rövid egyszerü mondatai nagymértékben elősegitik a tanulók számára a megértést, másrészt hatásosan érezteti a szenvedésektől terhes zsidó történelem drámaiságát. Dr. Hahn István történetirói munkásságát a bátor állásfoglalás, tudós kutatószellem egyaránt, mint zsidó történetirót a zsidó nép meleg szeretete, a zsidó nép évezredes vágyainak, törekvéseinek mély átérzése és megértése jellemzi.

Örömmel köszöntjük az uj szellemben fogant kitünő zsidó tankönyvet. Biztosan tudjuk, hogy nemcsak a zsidó tanulóifjuság fogja kedvvel és érdeklődéssel forgatni „A zsidó nép történetét", hanem a felnőtteknek is értékes olvasmányul fog szolgálni.

Dr. GONDA LÁSZLÓ

Ki tud Chancies (Havas) Zoltánról

SZÜL. 1905 JANUÁR 1., AKIT A FELSZABADITÁS UTÁN AZ AMERIKAIAK 1945 MÁJUS 7-ÉN VAGY 8-ÁN GUNSKIRCHENBŐL MINT BETEGET AUTÓN ISMERETLEN HELYRE SZÁLLITOTTÁK. FELKÉREK MINDENKIT, AKI BÁRMIT TUD RÓLA, ÉRTESITSE AGGÓDÓ TESTVÉRÉT. STERN VILMOSNÉ, BP., VIII., MÁTYÁS-TÉR 4. I. EMELET 1.

HAMBURGIAKI KERESEM

Kohn Konov Andor

zenészt, akit a zsidó templomból nov. 6-án vittek el. 1945 májusban még Hamburgban volt. Kérem, aki bármit tud róla, levelezőlapon értesitse aggódó feleségét és kislányát Weselényi-utca 33., II. emelet 6.

KERESEM LEÁNYOMAT,

Klein Katalint

szül. Bpest 1921. Anyja neve Graff Regina. Elvittek 1944 júliusban Csillagheggyre és onnan az ujpesti deportálókkal Auschwitzba. Onnan tovább vitték. (Breszlauba) Hauzfeld Schüzenbaum gyárban dolgozott és 1945 januárban vitték tovább és Rosenkranzba kerlett megérkezni. Aki tud róla, bármily kérem értesitse aggódó szülei: Klein Dávid, VII., Miksa-utca 17. I. emelet 14.

KI TUD FERJEMRŐL,

Dr. Breuer Lászlóról

szül. 1882. Áttétbe 1945 februárban orosz felszabadáskor Krakóban volt. Értesitést a kiadóba kérek.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Hirek Palesztináról

A krizis jegyében

telt el az elmúlt hét. Erec Jisznel utolsó 50 évének történetében már nem egyszer voltak olyan hónapok, sőt évek is, amikor ugy látszott, minden összeomlik. Ilyenkor mindig akadtak kételkedők, kétségbeesettek és — menekülők. A zsidó nép élniakarása és lankadatlan, meg nem szünő küzdelme népi felszabaditásáért azonban mindig legyőzte a nehézségeket és mind közelebb hozta a reménységet a megvalósuláshoz. Igy lett a megsemmisülés veszélyével küzdő néhány multszázadvégi településből hatszázötvenezer zsidónak életet adó Nemzeti Otthon s igy halad a fejlődés hol lassabban, hol gyorsabban a Zsidó Állam felé. Ma, amikor nemcsak néhány „fantaszta" zsidó álma a zsidó önállóság, hanem az egész világ zsidóságának politikai igénye, többszázezer, táborban sinylődő zsidó életszükséglete és a már meglévő öntudatos Nemzeti Otthonnak, a Jisuvnak elhatározása — a Zsidó Állam megszületése éppen olyan bizonyosság, mint amennyire nem kételkedhetik senki abban, hogy az egész világ — keserves vajudások közepette — halad egy uj szociális rend, a demokratikus politikai életforma megvalósitása felé. A zsidó nép társadalmi, gazdasági és politikai helyzete kényszeritő erővel követell az egyedül lehetséges megoldást, mint ahogy az emberiség eddig elnyomott rétegei feltartóztathatatlan erővel változtatják meg a társadalom arculatát.

Amikor a krizis mélypontján vagyunk, helyes tudatositani magunkban az uj történelemszemléletnek azt a tapasztalatát, hogy a krizis mindig uj lökést ad a kifejlésnek, a megoldásnak. Az elmult napok eseményei egyelőre még csak a helyzet sulyosságát bizonyitják, de mintha már mutatkoznék valami derengés a horizonton.

Londonban — amint előre látható volt — *a Palesztina-konferencia teljes kudarccal végződött.* A zsidók nem vettek részt az értekezleten. Az arabok teljesen elutasitó magatartást mutattak minden megoldási kisérlettel szemben. *Bevin* sietve berekesztette a konferenciát. Palesztinában a kormány, az angol „presztizsen" eshető minden további sérelmet megakadályozandó, elrendelte angol nők és gyermekek elszállitását a Közel-Kelet más országaiba; a katonáknak szolgálaton kivül tilos elhagyni a laktanyákat; az angol polgári lakosság csupán négy drótsövénnyel elkeritett és a katonaság őrizete alatt álló „védett" területen tartózkodhatik. A mult héten a Jewish Agency képviselőinek átadott felszólitást — hét nap alatt megteremtendő a Jisuv és a katonaság együttműködése a terroristák felszámolására — *a Vaad Leumi visszautasitotta, mert abban polgárháborura való felszólitást látott.* Ettől függetlenül azonban a zsidóság hivatalos vezetői a saját eszközeikkel elérték, hogy e kritikus napokban egyetlen terrorista megnyilatkozás sem volt. Az angol „biztonsági" intézkedések tulajdonképpen csupán angolok további elrablását kivánják megakadályozni és a többször hangoztatott, de a hivatalos felszólitásban nem emlitett katonai megszállást nem rendeltek el. Mr. *Joncs* az angol parlamentben egy kérdésre kijelentette: „A Jewish Agency-nek átnyujtott felhivás *nem jelent ultimátumot.*"

Uj angol javaslat a Palesztina-probléma megoldására?

Ismeretes, hogy még a legnehezebb napokban is David Ben-Gurion és az Executiva állandó tanácskozást folytatott Bevinnel és a gyarmatügyi miniszterrel. E tanácskozások közben *Ben-Gurion* ujságirók kérdésére válaszolva kijelentette: „Közvetlen követelésünk a kormánytól a Fehér Könyv rendelkezéseinek megszüntetése. *Ha Nagy-Britannia visszatérne a mandatum kötelezettségeihez, ezzel nagy segitséget nyujtana a zsidó vezetőknek a palesztinai béke megteremtéséért folytatott munkájukban. Minden uj megoldási javaslat csakis akkor fogadható el, ha ez a mandatum szellemében folyik.* A XXII. cionista kongresszus a zsidó nép politikai függetlenség utáni vágyának adott kifejezést és ezért követelte a Zsidó Állam felállitását. *Az államiság elérése a mandatum rendelkezései betartásának logikus következményei.* Az a tény, hogy hét arab állam megkapta az önállóságot, döntően bizonyitja, milyen igazságtalanság éri a zsidó népet, amikor egyedül csak tőle tagadják meg a függetlenséget biztositó kereteket." *Ben-Gurion* e kijelentéseiből következtetni lehet a tárgyalások anyagára és hangulatára, különösen akkor, ha tekintethe vesszük az angol kormány uj lépéséről érkezett jelentéseket. A B. B. C. szerint az eredménytelen kerekasztalkonferencia után *Bevin* uj lépésre szánta el magát. Az araboknak és a Jewish Agencynek levélben megküldötte az angol kormány uj javaslatait. Igy mindegyik félnek külön-külön alkalma van megvizsgálni és megvitatni e javaslatokat. Nem hivatalos helyről szerzett információk szerint *az uj javaslatok lényege a következő:* **ötéves időtartamra, angol felnőhatóság alatt felállitandó „fél-önállósággal" rendelkező külön zsidó és arab állam.** *Ez államokban Anglia a mandatumban vállalt kötelezettségeknek megfelelő kormányzást biztositana.* Öt év mulva ismét megvizsgálandó a helyzet és a tapasztalatok alapján végleges rendezés eszközlendő. Ez a „megoldás" nyilvánvalóan mutatja azt az erőfeszitést, amellyel Anglia a maga palesztinai uralmát védeni és biztositani igyekszik. Nem kétséges azonban az sem, hogy a sürgető zsidó igények a helyzet olyan megváltoztatását igénylik, amelyben mód adódik a táborok lakói szükségleteinek és az Erecbe máshonnan vágyók igényeinek gyors kielégitésére. Az angol sajtó — különösen annak konzervativ része — továbbra is sürgeti, hogy Anglia a zsidókkal és arabokkal való meg nem egyezés esetén — *vigye a Palesztina-problémát* az Uno elé.

Három uj település a Negevben

Ismeretes, hogy a Morrison javaslat fenyegető napjaiban a Haganah segitségével egyik napról a másikra 11 uj zsidó település keletkezett a Negevben, az Ország délvidékén, amely az öntözési terv megvalósitása esetén az uj nagyméretü alijaht van hivatva befogadni. Az uj települések *a Negev meghóditását jelentik és* egyben annak biztositását, hogy felosztás esetén ez a terület a Zsidó Államhoz tartozik. Most a 11 kibuc alapitási körülményeinek megfelelő uj három negevi település felállitásáról érkezett hir. Ez az igazi zsidó ellenállás a Haganah válasza az angol kormány rendelkezéseire.

A palesztinai közvélemény megnyugtatására szolgált *ujabb ciprusi bevándorlókat hozó hajó megérkezése Haifába* 750 Cyprus szigetén internált zsidó menekült tért végre haza szinte egy évtizedes táborlakás után az oly régen áhitott otthonba. Velük együtt jött 350 chaluc, akik a görög partvidéken néhány hónappal ezelőtt szerencsétlenül járt hajó megmentettei és akik eddig részben Cyprus szigetén, részben a görög szigeteken tartózkodtak.

Haifa zsidó lakosságának öröme azonban rövid ideig tartott. Vasárnap este az angol hajóhad kis bevándorló hajót — 650 utassal a fedélzetén — kisért a kikötőbe. *A tengeren tartóztatták fel a hajót és a kikötőben a szokott módon átszállitották a bevándorolni szándékozókat egy hadihajóra, amely átmenetileg Cyprusra viszi őket.* Az átszállitásnál ismét harcra került sor a zsidók és a hajó fedélzetére igyekvő angol katonák között. Több sebesülés történt mindkét oldalon. Haifa zsidósága izgatott hangulatban fogadta az uj hireket és ezért a várost katonailag ismét megerősitették.

(GELLÉRT)

Hitközség és cionizmus

Domonkos Miksa előadása

A szocialista-cionisták pártjának meghivására hétfőn este *Domonkos* Miksa *„Hitközség és cionizmus"* cimen előadást tartott. Történelmi visszapillantást vetett a magyar zsidóság életére. Megemlitette, hogy az első magyar király korában, a krónikák feljegyzése szerint, azt a zsidót, aki megszegte a szombatot, ugyanugy büntették, mint a keresztényt, aki a vasárnapra vonatkozó törvényeket szegte meg. A magyar zsidóság élete nagyobb lendületet, az ezernyolcszázas évek elején vett. Ekkor kezdték szervezni, vagy legalább is alapját megvetni a Pesti Izraelita Hitközségnek. Sok belviszály, pörlekedés és egységre való törekvés után, ez az emancipáció kihirdetésének évében létre is jött. Ettől kezdve kialakult egy bizonyos hitközségi szellem, amely a Hitler-fasizmus uralomra jutásáig változatlanul megmaradt. Ezután rátért a cionizmus és hitközség határterületeinek ismertetésére. Idézte Herzlnek az álláspontját, aki a cionista tábornak azt tanácsolta: „hóditsátok meg a hitközségeket." A gettóból való kiszabadulás óta a Pesti Izraelita Hitközség vezetésében a cionisták is résztvesznek. Az eltelt két esztendő azt bizonyitja, hogy cionizmus és hitközség igen eredményes munkát tudnak közösen végezni.

Domonkos Miksa előadásához dr. *Faragó* József szólott hozzá, aki kijelentette, hogy a cionisták igenis meg fogják fogadni Herzl tanácsát. Domonkos Miksa előadását *Dénes* Béla dr. vezette be a szokásos heti beszámolóval és ugyanesak ő mondott köszönetet az előadónak.

KERESEM FELESÉGEMET,

Debrovszky Józsefné

szül. Keszler Aranykát, kit 1944 junius 4-én vittek el Tiszafüredről, s aki többoldalról kapott értesítés szerint 1946-ban Lengyelországból üzent rádión, valamint sógornőmet,

Keszler Ilona

kemecsei lakóst, ki állitólag 1946 jul. 29-én üzent rádión Németországból. Nagyon kérem mindazokat, kik akár feleségemről, akár sógornőmről valamit tudnak, értesitsenek az alábbi cimre:
Debrovszky József nyug. főjegyző, Kemecse, Szabolcs megye.

BUCHENWALDIAK!
KI TUD

Weisz Jenő

berettyóujfalui terménykereskedőről, akit a felszabadulás előtti napokban az 52. sz. barakkból, keresztény csoporttal vittek tovább. Aki bármit tud róla, sziveskedjen értesiteni: WEISZ TESTVÉREKET, Berettyóujfaluba.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Keresem

Steingiesser György

fiamat, aki 1945 január végén Herzberghől munkára vittek. Költsége térítek: Steingiesser, Népszinház-utca 87.

KERESEM HOZZÁTARTOZÓIMAT:

Dr. Molnár Elek és Dr. Molnár Julia orvosokat,

akik 1941 jul. 7-én érkeztek Auschwitzba és

Molnár Pál

építészmérnököt, akit 1945 február 25-én vittek Gurándból Németországba Bergen-Belsen vagy Hannoverbe. Aki tud róluk, kérem értesítsen. Molnár Margit, V., József Attila-utca 18., III. emelet 20.

KERESEM EGYETLEN FIAMAT,

Wollner Béla

munkaszolgálatost. Kilencvenötödik honvéd-zászlóalj. 1943 október 2-án bevonult Bereckre, felszabadulás után Hörschingben fogták. Azóta semmi hír. Ki bármit tud róla, értesítse özv. Wollner Bélánét, Budapest, VI., Császár-utca 38., I. em. 7. Nagy jutalomban részesül.

Keresem férjemet

Keleti Leót,

Óbudai lakos, született 1894. Utolsóra 1944 november végén látták Hegyeshalomnál. Szíves értesítést kér: Keleti Leóné, VI., Délibáb-utca 33.

KERESEM FÉRJEMET,

Weisz Jenőt,

kit 1944 november 28-án, Budapest, temetői iskolából 701/207 sz., mint munkaszolgálatost Komáromba vittek. Aki bármit tud róla, nagyon kérem, értesítsen. Fáradságát jutalmazom: Weisz Jenőné, Budapest, Bajtonya.

KERESEM

Klein Imrét,

szül. 1912. 101/40. Musz.

Zomborból Budapest felé jövet tűnt el. Utolsó hír 1944 október 10-én MOHÁCSRÓL. Értesítést kér: KLEIN SIMON, Budapest, Hársfa-utca 49., III. 2.

BORIAK! KI TUD

Weisz Miklósról

szül. 1903 máj. 5. Budapesten. Anyja neve Eisner Sarolta. 1944 okt. Németországba vittek. Utolsó bizonyos hír 1944 nov. Oranienburg. Minden pozitív hírt jutalmazok. WEISZ MIKLÓSNÉ, Budapest, V., Pannónia-u. 59.

KÜLÖNBEJÁRATU BÚTOROZOTT UTCAI SZOBA tisztes vidéki [illegible] KIADÓ. Ki [illegible] u. 5. TAUCHNER.

Válasz egy rádióelőadással kapcsolatos nyilt levélre

(Levél a szerkesztőhöz.)

Igen tisztelt Szerkesztő Uram!

Nagy csodálkozással olvastam az *Uj Élet* február 6-i számában *Dénes Béla* nyilt levelét a január 30-án tartott rádióelőadással kapcsolatban.

Nem akarok pontról-pontra vitába keveredni a levélíróval, aki olyan nevetséges hangulatkelléssel kezdi az érvelését, hogy az előadás cime már előre gyanus volt neki, hiszen nem ismerte a nevemet. Valóban, Montgomery tábornok neve sokkal közismertebb!

Mindössze néhány megjegyzésem lenne a levéllel kapcsolatban, amely a teljesen elfogulatlan előadást félremagyarázni igyekezett.

Egyiptomról nem néhány szót szóltam, hanem ez töltötte ki az előadásnak több mint a felét. Azután valóban beszéltem a Közel-Kelet időszerü kérdéseinek kapcsán Palesztináról is — ám a zsidókérdésről — amint azt Dénes Béla a szemomre vetette — egyetlen szó sem esett! Véleményem szerint ugyanis a palesztinai kérdés nem azonos a zsidókérdéssel!

Beszéltem valóban a Palesztinában élő zsidóság — a Jisuv — problémáiról is. Leszögeztem, hogy a lakosság zömo munkás és földmüves. Emlitettem azt is, hogy a legnehezebb körülmények között milyen csodálatra méltó igazi épitő munkát végeztek és éppen az oly sokat szenvedett zsidóságnak ezt a jobb sorsra érdemes, rendkivül konstruktiv részét sodorja — mint azt az utolsó hónapok eseményei is igazolják — veszélyes kalandok felé a merev, egyoldalu politika. A két nép békés együttmüködésének igen nagy mértékben akadályozója a reakciós, feudális arab vezetőség, élükön a Husszeini családdal és annak fejével, a közismert náci jeruzsálemi muftival. Ezt én igenis igy mondottam és mindig hangsulyoztam, hogy nem a dolgozó arab és zsidó népben van a hiba.

A Hisztadrut, a zsidó szakszervezet, mint Dénes Béla irja, 1920 decemberében elhatározta, hogy az arabokat is befogadja a szakszervezetbe, „más lapra tartozik azután — irja szórólszóra, — hogy a gyakorlatban hogyan alakult a helyzet és miért alakult igy". Azóta ujabb és világpolitikai szempontból jelentősebb szerződések és egyezmények is semmivé váltak, én pedig az előadásom során nem 26 évvel ezelőtti elhatározásokról beszéltem, hanem a gyakorlatról és a mai helyzetről.

„Fasisztáknak-e a zsidók, fasizmus-e a cionizmus?" — ez volt az egyik kérdés Dénes Béla szerint. Ilyen általánositásról szó sem volt, ezzel kapcsolatban kizárólag és *világosan a szélső jobboldali pártról és a terroristákról beszéltünk, akiknek felelőtlen cselekedeteit a világ demokratikus zsidósága elitéli és akiket én valóban fasisztáknak tartok.*

Azt hiszem, hogy a tárgyilagos felvilágositás legalább annyira a zsidóság érdekeit szolgálja, mint a ködös jelszavak, vagy a palesztinai életről idealizált képet festő és érzelmi momentumokra hivatkozó propaganda.

Nem kivánom és nem is tartom helyesnek a Magyar Rádiót a továbbiak során e vitába belekeverni és éppen ezért a rádióelőadástól teljesen függetlenül hajlandó vagyok minden állitásomat megmagyarázni és bővebben kifejteni akár szóban, akár — ha Szerkesztő Uram erre módot nyujt — az *Uj Élet* hasábjain egy tárgyilagos cikk formájában.

Most azonban csak ennyit szerettem volna Dénes Béla válaszához hozzáfüzni, mint az antifasiszta háboru névtelen, önkéntes volt katonája.

Szerkesztő Urnak előre is köszönöm a viszonválasz megadásának a lehetőségét és maradok

1947 február 10.

teljes tisztelettel:

Nemes László,

Bp., VIII., Népszinház-u. 24.

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hirneves asztrológus mindenre kiterjedő horoszkopját elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft beküldése ellenében, postán is. Fogad egész nap. ALBERTI ASZTROLÓGUS, V., Csáky-utca 11. I. em. 11.

A zsidó Palesztina igazi arca

A magyarországi zsidóság nagy többsége a zsidó Palesztinának csak egyik arcát ismeri. Azokat a vonásokat, amelyek a távirati irodák izgatott jelentéseiből rajzolódnak ki. Ezeken a hireken keresztül az ujságolvasó közvéleménye számára csak nehezen és ritkán csillan át az Épülő Ország igazi arca.

Hogyan él és hogyan dolgozik a palesztinai zsidó közösség, hogyan termeli és hogyan fogyasztja az anyagi és szellemi javakat: erről a kérdésről tart előadást *Jámbor* Ferenc, a Keren Hajeszod főirodájának (Jeruzsálem) kiküldötte, a Tel-Avivban megjelenő Mishmar c. napilap főmunkatársa, a palesztinai Zsidó Nemzetgyűlés tagja *Utazás Dan-tól Bér-Szevá-ig* cimmel. Az előadás filmszerűen vezet végig az ország földrajzi, társadalmi és kulturális képén és rávilágit az Épülő Ország hétköznapi életére.

Az előadás *szombaton, február hó 15-én este fél 7 órakor* lesz a Pesti Izr. Hitközség disztermében (VII., Síp-u. 12.). Belépőjegy nincs. Vendégeket szivesen lát a KEREN HAJESZOD (Zsidó Országépitő Alap) magyarországi központja.

Volt Munkaszolgálatos Művészek Monstre HANGVERSENYE

A zeneakadémia nagytermében február 15-én, szombaton ½8-kor.

Közreműködnek:

ALFONSO, ASCHER O., BÁRDI GY., BOROS G., DARVAS M., FEJÉR GY., FÉNYES K., HALMAI I., HERCEG J., KELETI L., LANTOS O., KOMLÓS V., LÉNÁRD B., NÉMÉNYI I., POGÁNY I., SZÁNTÓ K., SZENES I., SZENTIVÁNYI K., VADAS ZS., VERŐBÉS K.

Jegyek 2 forinttól az összes jegyirodákban és a helyszinen. „FOGÁRE" rendezés

Ágytoll és pehely

nagy választékban, legjobban és legolcsóbban:

GEIZLER-néi Thököly-ut 14.

(Keletivel szemben.)

Idősebb férfi HÁZTARTÁSÁT VÁLLALNÁM, jól főzök, sütök, jó informacióval. SCHWARZENFELD RÓZSI, XI., Balatoni-ut 202.

Hajfestés,

nideg-meleg

tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKŰR

Renczésnél, Csengery utca 84.

Felhivás pászkaügyben!

Értesitjük t. hittestvéreinket, hogy február 13-án csütörtökön d. e. 9-től 1-ig alábbi helyeken

egészen korlátolt mennyiségben

pászkára pótelőjegyzést még elfogadunk:

V. Pannónia-utca 3.
VI. Hunyadi-tér 3, Nagymező-u. 38.
VII. Garal-tér 11, Síp-u. 12.
VIII. Nagyfuvaros-u. 21.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Külföldre akar utazni?
Ugy az átadó
üzletének üzemének
eladását
FELLNER PÉTER
gyorsan intézi
Szt. István-krt. 30.
(Marx-térnél)
Új telefon: 129—792.

A pontos, megbízható
„DAVAJ" BOY-vállalat
mindent elintéz — (éjjel-nappal)
Óránként 6 Ft
Király-utca 21. Telefon: 226-893

Papír, irószer
iskolai könyvek, kartonok, váltó lejárati és alkalmazott nyilvántartási könyvek.
Weinberger és Fejérnél
IV., Deák-tér 6. (Anker-palota

Régi képeiről
szép nagyítást készít
Optifot
Teréz-körut 48.

VENDÉGLŐ,
kávéházi berendezések, székek, asztalok olcsón.
Tel.: 139—274
Rosenfeld
Népszínház-utca 31

Hívjon! Jöjjön!
Vesszek aranyértékű forintért: szőnyeget, porcellánt, írógépet, réuiséget, férfi és női ruhákat, perzsakabátot, fényképezőgépet, festményeket
Gerstl—Majorosi
VIII., Eszterházy-utca 17. (Sándor-utca sarokról) T.: 135—077.

JAHRZEIT-TÁBLA
készítését olcsón elvállalom.
UNGÁR MÓR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy I. emelet 4.

Előrendű ruha, fehérnemű
varrását vállalom
Bármiféle varrást, üzletek részére is. Goral-utca 11., III. 25. Svédné.

Stöckler Lajos és Salamon Mihály előadása az óbudai kulturdélutánon

A *Mazot óbudai tagozata és a kényszerű szünetelés után uj életre hivott Óbudai Zsidó Ifjak Baráti Köre* közös rendezésében hatalmas érdeklődés mellett zajlott le a második nagyszabásu kulturdélután az óbudai hitközség tanácstermében.

Spatz Nándor hitközségi elnök az óbudai zsidóság háláját tolmácsolta *Stöckler* Lajosnak és társainak, *akiknek, mint a pesti gettó vezetőinek köszönheti a maradék óbudai zsidóság megmenekülését.* Megemlékezett az Országos Iroda vezetőségének segítőkészségéről, mellyel az *óbudai zsinagógát a pusztulástól menteni igyekezett* és annak a reményének adott hangot, hogy rövidesen ujból az ősi falak között dicsérhetik az Urisitent.

Meleg ünneplés közben emelkedett szólásra *Stöckler* Lajos. Beszéde elején megemlékezett az óbudai mártirokról, — a hallgatósággal együtt egy perces néma csenddel róva le kegyeletét. Ezután megvilágította a magyar zsidóság mai helyzetét, majd dicsérettel emlékezett meg az óbudai zsidóság vezetőinek a hitközség talpraállítása körül kifejtett munkájáról. Végül kijelentette, hogy *az Országos Iroda támogatásával a közeljövőben helyreállitják az óbudai zsinagógát.*

Az érdekes előadást percekig tartó lelkes ünnepléssel köszönte meg a hallgatóság. *Faragó* Panni és *Bolgár* Klári művészi műsorszámai következtek majd *Domonkos* Miksa ismertette a Mazot célkitűzéseit és az egyesülésben rejlő erő fontosságát hangsulyozta. *Karvaly* László kántor énekszámai után dr. *Neumann* József főrabbi szellemes zárószavaival végződött a nagysikerü kulturdélután.

*

Vasárnap délután rendezte meg nagy sikerrel lezajlott III. kulturdélutánját a Mazot és az Óbudai Magyar Zsidó ifjak Baráti Köre.

Vándor Andor üdvözölte a nagyszámu hallgatóságot, kiknek élén megjelent dr. *Neumann* József főrabbi, *Spatz* Nándor hitk. elnök, *Elbogen* Lajos alelnök és *Klein* Simon Chevra-elnök. Méltatta az ujjáalakult Baráti Kör jövőbeli munkájának jelentőségét, majd meleg szavakkal köszönötte *Salamon* Mihályt, a Magyar Cionista Szövetség elnökét a kulturdélután előadóját.

Salamon Mihály óbudai emlékeiről szóló bensőséges bevezetője után a magyar zsidóság mai helyzetéről, a cionizmus jelentőségéről annak létekformáló erejéről és az elkerthatalan zsidóság egybefüzésének szükségéről beszélt. A hallgatóság számui nem akaró tetszésnyilvánitásával köszönte meg *Salamon* Mihály előadását, mely után *Tordai* Jadit, *Gödri* Kató és *Róbert* Mária nagy sikert aratott művészi számai következtek.

Vándor Andor mondott hálás köszönetet az előadóknak, majd az ifjusághoz intézett zárószavaival véget ért a nagysikerü kulturdélután.

PARÓKA csak MECHTL
hajmüteremből
Budapest, IV., Váci-utca 27
Belvárosi női fodrászterem (Piarista palota)

AUTÓ-PORTÁL-BÚTOR-ABLAK-
ÜVEG WÁGNER
Kazinczy-u. 9.
Tel.: 221-675

Lábfájásnál, bokasüllyedésnél
használja a régen elismert **„Imperátor"** szab.
szabályozható rugalmas betétet. Kapható: VI., Podmaniczky-utca 65. sz.

Mai értékét fizetem **férfiruháért, szövetért**
saját üzletem részére
Andrássy-út 17 (Oktogon, Abbázia mellett) Eladás nagy választékból

Gyapjut Nyulbőrt Pézsmát Nyersbőrt
legmagasabb árban vásárol
HERSCH JENŐ
Rumbach S.-u. 10. Somogyi Béla-ut 9. Telefon: 427—082.

Pályázati hirdetmény
A PESTI CHEVRA KADISA
pályázatot hirdet
a Szeretetkórházban betöltendő
1 belgyógyász rendelőorvosi,
1 szemész rendelőorvosi,
1 bőrgyógyász rendelőorvosi,
1 urológiai rendelőorvosi
állásra.
A pályázathoz mellékelni kell: 1. születési bizonyitványt, 2. az igazolásról szóló bizonyitványt, 3 diplomamásolatot, 4. a szakképesitésről szóló bizonyitványt, 5. az eddig eltöltött szolgálatról szóló bizonyitványt, 6. az eddigi tudományos munkásság adatait.
Fizetés tekintetében a kollektiv szerződés irányadó. A pályázatok a Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet elöljáróságához (Budapest, VII., Erzsébet-körut 26.) cimezve, 1947 február hó 20-ig nyujtandók be.

MINDENNEMŰ
SZŐNYEG
vétel—eladás, UNGÁR, Király-u. 26. és Rákóczi-ut 42.

Órát, ékszert
legolcsóbban
Klein Lászlónál
Dob-utca 19

Müvészi siremlékek
nagy választékban
BOROS JOZSEF
Dob-utca 2. Tel. 227—668.

UTAZIK?
Bőröndök, retikülök, aktatáskák és mindenféle diszmárunk, nagyban és kicsinyben. Kransz Géza, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13., udvarban.

Héber könyvek, Talesz, Tfilin
vétel, eladás, javitás.
Jelszavak-tábla készitését vállalom.
MEISELS KÖNYVKERESKEDŐ,
VII., Dob-utca 13.

Edény, üveg, porcellán
háztartási cikkek vétele és eladása
Uj világ bolt
Népszinház-utca 22. Szemkattantó.

Engländer sütöde
ujjáépitve üzemben
Alkalmi rendelést vállal.
Uj telefonszám: 336—757.
Kerekesny Sándor-utca 1.,
Teleki-tér sarok.
Orth. macesz árusító hely.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

FELHIVÁS

Sátoraljaujhely maradék zsidósága a sátoraljaujhelyi gettóból elhurcolt és vissza nem tért Zemplén vármegyei zsidók, valamint munkaszolgálatra elvitt és vissza nem tért zsidó testvéreink emlékére

emlékmű felállitását határozta el

Felkérünk mindenkit, hogy aki ilyenek adatait tudja (név, életkor, foglalkozás, utolsó tartózkodási helye, szüleinek nevei, munkaszolgálatban vagy deportálásban tűnt el, stb.), az Emlékmű Bizottság titkárával, **Windt Ernővel, Sátoraljaujhely, Erzsébet királyné-u. 14.,** sürgősen közölni sziveskedjenek.

Emlékmű bizottság.

A **Sárvári Orth. Izr. Hitközség**

pályázatot hirdet

sajchet, übajdek és m'naker állásra

Pályázhatnak, akik képesitőzüket három elismert orth. rabbitól nyerték. A megválasztottnak a Mikve kezelését és a sameszi teendők elvégzését is vállalni kell.

Lakás természetben, fizetés megbeszélés szerint.

Elnökség

Uj kézikocsit honnét végy? Bajnok-utca 34

Tudatjuk mindenkivel, aki ismerte és szerette, hogy imádott **MAMINK,**

Goldmann Mórné

szül **LERNER KATALIN**

hosszu, türelemmel viselt betegség után, eltünt fiáért való aggódástól megtörten itthagyott minket. **A rákoskeresztúri temetőben csendesen eltemettük.**

Gyászolják: férje, **Goldmann Mór,** leánya, **Hönig Jenőné** sz. **Goldmann Magda,** veje, **Hönig Jenő,** huga, **Vágó Sándorné,** bátyja, **Lerner Géza,** sógornői: özv. **Lerner Miksáné** és özv. **Merlusz Ignácné** és **unokahugai.**

A Szeretetkórház orvosi és alkalmazotti kara fájdalommal jelenti, hogy munkatársa

Dr. Aszódi István

orvos

ki hivatása magaslatán állva, mintaképe volt az embertársain segiteni akaró orvosnak, január 31-én elhunyt. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Művészi siremlékek

EICHBAUM MÓR és FIA,
V., Rudolf-tér 8. (Margit hidnál)

A „Magyarországi Zsidók Deportáltakat Gondozó Országos Bizottsága" információs osztályának közleményei

(Bethlen-tér 2. I. emelet 36.)

Személyi okmányokat találtak a günskircheni tragédia szinhelyén

Az *„Uj Élet"* többizben beszámolt arról a szörnyü tragédiáról, amely *a günskircheni erdőben* játszódott le és amelynek annyi sok magyar zsidó deportált csett áldozatul.

Mint ismeretessé vált, Günskirchen környékén néhány tömegsirt bontottak fel és az ott talált elhunytakat rendezett sirokban helyezték örök nyugalomra.

A tragédia szinhelyén több személyi okmányt és fényképet találtak, amelyeket *eljuttattak a DEGOB-hoz és ezeket az Információs Osztályon a hozzátartozók átvehetik.*

Balin László, szül. Miskolcon, fémöntő. Utolsó lakhelye: Bpest, Visegrádi-u. 11/a. Zsoldkönyv és más iratok.

Eisenstein Bernát, zentai lakos, svájci védlevél és más iratok.

Farkas Béla, mezőkeresztúri lakos, elektromontőr, iratok és fényképek.

Farkas Jenő, szül. Székelykeresztúron, marosvásárhelyi lakos. Iratok.

Fürst Imre, szül. Debrecen marosvásárhelyi lakos, Zsoldkönyv és más iratok.

Heimler Béla, mérnök, vásárosnaményi lakos. Kamarai igazolvány.

Kárpát György, budapesti lakos. Különböző iratok.

Malik József, szül. Alsóvisó, budapesti (Péterffy S.-u. 7.) lakos. Különböző iratok.

Roth Miksa, telkibányai lakos, kereskedő. Zsoldkönyv és más iratok.

Silbermann Károly, sz. Győr, budapesti (Rökk Szilárd-u. 16.) lakos. Zsoldkönyv és más iratok.

Szabó Béla dr. banktisztviselő, budapesti (Lónyai-u. 37/c) lakos. Zsoldkönyv és más iratok.

Szabados Ervin, szécsényi lakos, földbirtokos. Iratok, fényképek.

Szántó Andor, budapesti (Nagymező-u. 21.) lakos. Iratok és fényképek.

Ezenkivül néhány fényképet találtak. Ezek között a következő feliratok olvashatók:

„Józsimnak, Renétől, Budapest, 1929 nov. 18."

„Léon H. Fia, fénképészeti műterem, Budapest, III., Lajos-utca 26. gyermekfénykép."

„Szeretettel Teri, Imre, 1940. május 26."

„Szeretettel Marcinak, Kalótól, Mád, 1944. február 27."

„Ábrahám Jenő chavértől emlék."

„Alex Korach."

„Simon und Marg. Andors Kinder."

2 drb. debreceni fénkép, 1936. dátummal, amelyen Leitner László és Kun Miklós nevek szerepelnek.

Kerestetés!

Amerikai érdeklődésre keressük az alantiakat:

Ádám Károly, szül. Bpest, 1918. Anyja: Kohn Margit.

Ledvenyi Félix, 22—24 éves. Utoljára Sereden, táborban látták.

Grosz Miklós, Gyula, Márton, Ernő, badallói lakosok.

Brüsszeli érdeklődésre keressük: **dr. Dénes Sándort** szül. Szeghalom.

Magyar Külügyminisztérium érdeklődésére keressük: **Davidovits Mendel,** (Farkas) volt budapesti lakos.

Weisz Mór

sütőde és cukrászda
Budapest, Dob-u. 22

Pókáruk, cukrászsütemények, békebeli minőségben
Alkalmi rendelést vállal

ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

TALESZ, T'FILIN

mezuza, eteesz, megile és héber könyvek. VÉTEL, ELADÁS, JAVITÁS Jahrzeitábla készitését vállalom. **UNGÁR MÓR, Király-utca 17., kapu alatt vagy I. emelet 4.**

Szobatársat keresek

minden információt kérő úriember személyében, „Wesselényi" jeligére a kiadóba.

Férfiruhákért,

smokingért, fehérneműért, szőnyegért, zálogtárgyért, egész háztartásért legtöbbet fizet

GRÜN, saját üzletem részére.

Népszinház-utca 20. Hivásra jön. Telefon: 135—092

GYERMEKSZERETŐ NŐ
nagy gyakorlattal NAPPALI ÁLLÁST VÁLLAL.
VI., Nagymező-u. 27., I. em. 10.

HIREK

Az UJ ÉLET előfizetési dijai:

1 hónapra . .	4 forint
negyedévre .	12 „
félévre	24 „
egész évre. .	48 „

Az előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal küldendők be a 26.209 számu postatakarékpénztári számlára.

— **A Szeghalmi Izr. Hitközség ünnepelte Tildy Zoltán köztársasági elnökét.** A Szeghalmi Izr. Hitközség február 1-én az szombatdélutáni istentisztelet keretében ünnepelte a köztársaság kikiáltásának egyéves fordulóját. *Guttmann* Zsigmond rabbi lendületes beszédben emlékezett meg a demokratikus köztársaság elnökének, *Tildy* Zoltánnak érdemeiről. Beszédében kiemelte, hogy Tildy Zoltán mint a szeghalmi reformátusok egyház lelkésze, nemcsak hirdette, de gyakorolta is a felebaráti szeretetet. A Mindenhatóhoz áldását kérte Tildy Zoltánra és a demokratikus kormány tagjaira, hogy közreműködésükkel a szeretet váltsa fel a gyülölködést.

— **Dr. Geyer Albert előadása.** A Szocialista Cionisták (Ichud-Mapáj) Pártja legközelebbi pártnapján, február 17-én (Fürst Sándor-u. 21/b. d. u. 6 óra) az Angliából visszatért *Geyer* Albert dr. ad elő. Előadásának cime: *Cionista politika a gáluth-ban.*

— **Felhivás!** Felhivom mindazokat *a munkaszolgálatos bajtársaimat,* akik velem együtt voltak 1943-ban a *dorosici* majd a *korosztényi kórházban,* hogy *ha bármit is tudnak az ott történt tömeggyilkosságokról, elmúket és adataikat haladéktalanul közöljék* velem. Cimem: *Fried Tibor, Miskolc,* Major-u. 68. sz.

— **Jótékonycélu kulturdélután száz gyermek felruházására.** Nagy siker jegyében folyt le február 9-én a Bethlen-téri Templomegyesület és a VII. kerületi Izr. Nőegylet jótékonycélu müsoros kulturdélutánja a hitközség székházának zsúfolásig megtelt disztermében. A kerület zsidósága értékelve a nemes célt — 100 elhagyott gyermek purimi felruházásáért —, kötelességének érezte, hogy teljes erejéből támogassa azt s igy az akció fényes sikerrel járt. A müsor dr. *Schwarcz* Benjamin rabbi bevezető szavaival kezdődött. Felléptek Aschner Oszkár, Adler Marian, Fehér Pál, Heltai Andor, Kadosa Pál, Keleti László, Krémer Ági, Ladányi Ilonka, Rodolfo Schnürmacher Zoltán főkántor. Zongorán kisérték Varga Pál, E. Bán Stefánia és Domokos István. A müsort Szentiványi Kálmán konferálta.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

— **A Szocialista Cionisták (Ichud-Mapáj) Pártja** február 9-én tartotta meg nagybudapesti választmányi ülését, melyen Mose *Walter* a legujabb palesztinai helyzetről, *Simon* Ervin a párt fötitkára a pártszervezés különböző kérdéseiről, a pártban megalakult orvos, technikus, jogász és pedagógus csoport működéséről s végül *Dénes* Béla dr. a politikai helyzetről számolt be. A teljes létszámban megjelent 64 tagu választmány élénk érdeklődéssel hallgatta a beszámolókat és vett részt az utána következő vitában. Az országos kongresszusig megválasztott pártvezetőség intézi a párt ügyeit. Pártelnökké, immár negyedszer *Dénes* Béla dr.-t választották meg, alelnökökké lettek *Berg* József dr. és *Juterberg* Hugó dr. egy. m. t. A különböző bizottságok elnökeivé *Benoschofsky* Imre dr., *Breszlauer* László, *Faragó* József dr., *Goldberger* Márk dr., *Heller* Imre dr., *Kiss* Katalin, *Nagy* József dr., *Révész* Pál, *Vajda* Zsigmond, *Vermes* József, *Wagner* Béla és *Waldmann* Tibor választattak meg.

— **Sós Endre előadása az ujpesti Dr. Friedmann Dénes Körben.** Kedden este *Sós* Endre előadást tartott az ujpesti Dr. Friedmann Dénes Körben. *A zsidóság utja* cimmel. Dr. *Murányi* Miklós rabbi bevezetője után arról beszélt, hogy a zsidóságnak szakitania kell azzal a „temető-hangulattal", amely lehetetlenné teszi a feltámadást. Az élők, akkor szolgálják legjobban ismert és ismeretlen sirokban nyugvó szüleik, rokonaik, testvéreik és gyermekeik emlékét is, ha nem állnak meg az élet utján, hanem haladnak tovább a jövő felé. *Nem szabad a magyar maradék-zsidóságot bombásra itélt csődtömegnek tekinteni.* A Szovjetunió és Románia után Magyarország következik a zsidóság európai lélekszám-statisztikája élén. Ez a körülmény is kötelezi a magyar zsidóságot uj élet kezdésére. A másfélórás előadásért, amelyet sürün szakitott félbe a közönség tetszésnyilvánitása, *Réti* Pál mondott köszönetet. Ezután *Demiány* Éva szavalt nagy sikerrel héber és magyar zsidó költők müveiből.

— **Az OMIKE Kiss József ünnepélyének megismétlése.** Nagy érdeklődés nyilvánul meg az OMIKE február 16-iki ünnepélye iránt, melynek teljes jövedelmét a mártirhalált halt irók özvegyei kapják. A Zeneakadémia nagytermében tartandó ünnepélyen bevezetőt mond Bodrogh Pál, fellépnek Szép Ernő, Bartos Gyula, Gellért Lajos, Palotai Erzsi, Róbert Mária, Torday Judit, Ürmössy Anikó, Kálmán Oszkár, Relle Gabriella. Zongorán kisér Szenkár Dezső.

— **Az egri izraelita hitközség a köztársaság kihirdetésének második évfordulója alkalmából** ünnepi istentiszteletet rendezett, amelyen *dr. Róna* Iván, János rabbi mondott nagyhatásu beszédet.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrássy-ut 8. alatt, a volt Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülései:

Február 15-én, szombaton este 6 órakor a *Mazot Kőbányai tagozata kulturestet rendez,* X., Cserkesz-u. 7. sz. alatt. Előadó: dr. *Dénes* Béla.

Február 16-án, vasárnap délelőtt féltiz órakor a *Mazot XI. kerületi tagozata tart ülést* Bocskay-u. 6. sz. alatt. Előadó: dr. *Pásztor* József.

Február 17-én, hétfőn délután félhat órakor a *Mazot VI. kerületi tagozata* Andrássy-ut 81. sz. alatt taggyülést tart. Előadó: *Paunez* Gyula.

Február 18-án, kedden délután félhat órakor a *Mazot V. kerületi tagozata taggyülést tart* Szent István-körut 1. sz. alatt. Előadó: *Geyer* Albert elnökhelyettes.

Február 19-én, szerdán délután félhat órakor a *Mazot VII/B. kerületi tagozata taggyülést tart* Sip-u. 12. sz. alatt. Előadó: dr. *Faragó* Vilmos.

Február 20-án, csütörtökön félhét órakor a *Mazot VIII. kerületi tagozata taggyülést tart* Nagyfuvaros-utca 4. sz. alatt. Előadó: dr. *Berg* József.

Február 22-én, szombaton este a Szent István-körut 1. sz. alatti helyiségében a *Mazot vetitettképes előadást tart. Utána tánc.*

A Mazot V. kerületi tagozata uj helyiségében, V., Szent István-körut 1. I. alatti helyiségeiben *klubösszejövetelt minden este tart.* Irodai órák hétköznapokon 9—12-ig és 3—7-ig.

— **A Budai Izr. Aggok és Árvák Menházegyesületének müsoros délutánja.** A Budai Izr. Nőegylet disztermében az Aggok Háza javára müsoros délutánt rendezett, amelyen rendkivül sok érdeklődő jelent meg. A megnyitó beszédet dr. *Beneschovszky* Imre budai főrabbi mondotta, aki hangsulyozta, hogy a látszat szerint — különösen ha a magyarországi zsidóság állapotát nézzük —, a zsidóság kihalófélben van, a valóságban azonban a zsidóság megujul és aki hozzá kapcsolódik, az a fejlődés vonalába kerül. Dr. *Dembitz* Ágost az Aggok Háza vezetőségének nevében üdvözölte a vendégeket. Megemlékezett az Egyesület veszteségeiről, majd bejelentette, hogy a Joint segitségével a Labbanc-uti Aggok Házát helyreállitották s már a legközelebbi jövőben 40 személyt helyezhetnek benne el. *Walter* Mose az Erec Jiszrael szociális intézmények szervezetét ismertette s kiemelte, hogy ott az aggok ilyen formában való támogatására nincsen szükség. Ezután *Róbert* Mária verset és prózát adott elő nagy sikerrel. *Bolgár* Klára operaénekesnő héber és jiddis dalokat énekelt mély átérzéssel.

— **Az V. ker. Kulturbizottság** jól sikerült Chamisa aszar bisövat ünnepélyt rendezett a Fürst Sándor-utcai kulturteremben. dr. *Berkovits* József körzeti rabbi nagyhatásu beszéde után *Fenákel* Miklós főkántor énekelt liturgiai dalokat kóruskiséretteel, majd a Rónaszéki-Rajna szavalókettős adott elő tavaszi verseket nagy sikerrel. A müsor további részében Faragó Panni és Spiegel Annie adtak elő zsidó dalokat a közönség lelkes tapsától kisérve. A Haovéd Haszocialiszti kórusának énekszámai után zárószóul dr. *Végházi* István beszélt a Jisuv ünnepéről a közönség nagy lelkesedése közepette. A mindvégig szórakoztató és amellett nivós müsort Szentiványi Kálmán konferálta. Szünetben *Frank* István igazgató jóvoltából a hagyományoknak megfelelően gyümölcsöt kaptak a gyerekek és a közönség is.

— **A Pesti Izr. Hitközség Központi és Szertartási Alkalmazottainak Szociális Bizottsága** február 5-én Chamisha Aszar B'Svat ünnepén az Ichud Mapáj Szocialista Cionisták Pártja klubhelyiségében (Somogyi Béla-ut 3. IV. em. Palace Pensio) müsoros összejövetelt tartott. A nagyszámban megjelent kartársak és vendégek előtt dr. *Katona* József rabbi ismertette a nap jelentőségét és ezzel kapcsolatban rámutatott Erec Jiszrael ujjászületésére és azokra a kötelességekre, amelyekkel minden igaz zsidónak viseltetnie kell a feltámadó haza iránt és részt kell vennie annak munkájában. A müsoros részben *Hermann* Vera és *Gergely* József szavalatai, valamint *Surányi* Éva énekszámai váltották ki a hallgatóság tetszésnyilvánitását. Ezután *Koltai* Zoltán — *Márkus* Alfréd indulóját adta elő nagy sikerrel a kórus. A betegsége miatt távollevő *Szilágyi* Sándor (Szociális Bizottság elnöke) által irt és az „Induló" megszületésére vonatkozó konferanszot *Kollmann* Andor olvasta fel. Befejezésül a *Stöckler* Lajos elnök képviseletében megjelent *Domonkos* Miksa ügyvezető felkérésére dr. *Dénes* Béla hitközségi elöljáró a házigazda Ichud Mapáj Szocialista Cionisták Pártja elnöke, vont párhuzamot dr. Katona József beszédével és hivta fel a megjelentek figyelmét arra, hogy a hitközségek fennmaradása csak a pozitiv zsidó gondolat ápolása és az asszimiláció leküzdése által lehetséges. Az egyes számok konferálásáért ezuttal is Kollmann Andort illeti diséret. A kartársi kapcsolatok és szolidaritás tovább kimélyitése és fokozása érdekében a Szociális Bizottság havonként tartja összejöveteleit. A legközelebbi, február 19-i összejövetelen vetitett képekkel fogják a zsidó világ aktuális eseményeit bemutatni.

— **Gervai Sándor: Csoda a Géza-utcában** cimü novellás kötete megjelent. A novellák a két világháboru között élő vidéki zsidóság életét mutatják be. Gervai Sándor uj könyvének ismertetésére még visszatérünk.

— **Halálozás.** Nagy részvét mellett kisérték utolsó utjára február 7-én *Lorschy* Henrik mérnököt, aki az V. kerületi zsidó életben jelentékeny szerepet töltött be és akinek puritán egyénisége általános köztiszteletben állott. A gyászszertartást dr. *Komlós* Ottó székesfehérvári főrabbi és *Ábrahámsohn* Manó dohányutcai főkántor végezték. Dr. *Komlós* főrabbi gyászbeszédében az elhunyt emberi és vallási értékét méltatta. Pályatársai nevében *Győri* Jenő mérnök mondott buesuztatót.

— **A volt munkaszolgálatos művészek** február 15-én tartják hangversenyüket a Zeneakadémia nagytermében. A hangversenyen közreműködik a zsidó művészek színe-java, az összekötőszöveget *Szentiványi* Kálmán mondja el.

— **Házasság.** *Winternitz* Livia, Kunmadaras és *Adler* József, Budapest, f. hó 9-én házasságot kötöttek.

Egyszoba komfortos, társbérleti lakásom, VIII ker.
elcserélném vagy átadnám
Levelet „Társbérlet" jel. a kiadóba

Csinos 30 éves
dolgozó URILEÁNY, társaság hiányában ezuton keresi
élettársát
Esetleg vidéken is. „Gyermek nem akadály, 30" jel. a kiadóba.

Iparengedélyes,
kisebb árurakterral, 45 éves, özvegyet
feleséget keres
„Csinos asszony" jel. a kiadóba.

Svájcba készülő fiatalember
igen jósziuttal, csinos URINŐ komoly ismeretségét keresi
„Svájc" jeligére a kiadóba.

Nősülnék
35 éves, egyedülálló piaci kereskedő vagyok. Leány vagy özvegy is lehet, ki főbérleti lakással rendelkezik. Butorom nekem is van.
„Komoly 35" jeligére a kiadóba.

EGYEDÜL MARADT? ÉN IS!
Szeretném, ha válaszolna,
házasság céljából
olyan 48-as, intellizens, egészséges férjével biró férfi, aki vágyik egy csinos, dolgozó élettárs után. Iparengedélyem rendelkezem.
„Szeretetre vágyom 48" jeligére.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Már sok szerencsés boldog házasságot hozott létre diszkréten MÉLTÓNÉ, Budapest, IX., Erkel-utca 4. II. 19. Hétköznap 4—6-ig fogad. Válaszboriték. Különö benősülések.

EGYEDÜLÁLLÓ MUSZ ÖZVEGYE, 40 éves, megismerkedne

házasság céljából

kereskedővel vagy iparossal. Üzleti életben jártas vagyok. Szerényen berendezett lakással rendelkezem. Vidékre is megyek. „Boldogságra vágyom 42—50" jeligére a kiadóba.

Házastársát keresi

csinos, vagyonos, 48 éves üzletasszony, szépen berendezett, 3 szobás lakással. Jómegjelenésű ur kimerítő ajánlatát kérem, kor, életkörülmények közlésével. „Egymásért 28.000" jelige a kiadóba.

Jópozicióban

komplett lakásberendezéssel, egyedülálló, csinos hadiözvegy

férjhezmenne

45 körüli urhoz. „Rendezett viszonyok" jeligére a kiadóba.

Teljesen egyedülmaradt, vidéki nagyvárosban, csinos, intelligens, házias urileány, önálló iparral, berendezett kétszobás lakással, pár ezer forinttal

élettársat keres

korrekt, agilis iparos v. kereskedő személyében. „Talpig becsületes" jeligére Halász hirdetőbe, Rákóczi-ut 27/A.

A VAC HIREI

Kosárlabda játékosaink közül Benedek Pétert és Pajor Ivánt a londoni olimpiai versenyre készülő játékos-olimpiai keretbe válogatták be. Benedek egyébként tagja a főiskolai világbajnokságra készülő keretnek is.

A Nemzetközi Tornaszövetség küszöbön álló közgyűlésére a MOTESZ képviseletében Dückstein Zoltán tanárt küldi ki Párizsba.

Február 23-án indul a magyar asztali tenisz válogatott csapattal Párisba, a világbajnokságra Vermesné, a VAC versenyzője és Duxler József, női versenycsapat kapitánya.

A kegyeleti kosárlabda körmérkőzés versenydijába — nagy ezüst serleg — 47 mártírhalált szenvedett kosárlabdás nevét vésette be a VAC. A körmérkőzés döntőit a jövő héten játszák az elvesztabba került VAC bajnokok.

Ökölvivő szakosztályunk versenyzőinek kiképzését a legeredményesebb boxtréner, Adler Zsiga vette át. Irányitása a megfelelő irányu fejlődés biztositéka.

A VAC elnöksége ezidén is megrendezi hagyományos bálját, február 15-én, szombaton este 9-től reggeligig az Ostende-kávéház összes helyiségeiben. Ezúton is meghivja az érdeklődőket.

Schulz Jenő cég

órás-ékszerész (órajavitás)

VII., Wesselényi-u. 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranymüves és ékszerész

VÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

Goldné

a zsidó urikörök legmegbizhatóbb házasságközvetitője! VII., Alsóerdősor 8. földszint 2. Uj telefonszám: 221—349.

Minden információt kibiró, vidéki nagyvárosban biztos megélhetést nyujtó, szikvizüzem tulajdonosa

nősülne

28—36-ig orith., házias nők választát kérem „Egyedül vagyok" jeligére a kiadóba.

Palesztinai állampolgárhoz

vagy certificattal rendelkezőhöz, vagy máshová beutazási engedéllyel biróhoz

férjhezmennék

„Tőke van" jeligére a kiadóba.

Uraim! Szeretnék férjhezmenni

akár vidékre is, kinek az otthonából hiányzik egy megértő,

jó feleség

31 éves vagyok. „Hozományom — két kezem" jeligére a kiadóba.

Kimondottan szép,

fiatal, jómegjelenésü, egyedülmaradt HUGOMÁT

férjhezadnám

berendezett lakással. Jelige: „Musz ügyvéd özvegye" kiadóba.

Benősülne

magas, jómegjelenésü, 41 éves, nőtlen

volt önálló kereskedő

jelenleg ipari szakmunkás, üzletbe vagy ipari üzembe. „Ujpest" jeligére a kiadóba.

36 éves

önálló asztalosiparos, megismerkedne

házasság céljából

20—30 közötti leánnyal vagy BENŐSÜLNE, hasonló szakmáju vállalathoz. Ajánlatokat: Király-u. 62. vakok boltjába kérek.

32 éves

kétszobás, berendezett lakással, biztos megélhetéssel rendelkező, csinos, musz özvegy

férjhezmenne

36—40 éves koru müvelt férfihoz. „Gabriella" jel. Ney-York hirdetőbe, Erzsébet-körut 9.

Férjhezmennék.

Szerény, házias, 53 éves özvegyasszony vagyok, hozzámiltó élettársat keresek, egzisztenciával és fűtött lakással rendelkezem. „Hűség 53" jeligére a kiadóba.

Legszebb frakk- és szmoking-öltöny-kölcsönzés

WILD, KAZÁR-UTCA 2.

Használt ruha vétel — eladás.

Társaságbeli legdiszkrétebb házasságközvetitő, Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Egyedülálló

dolgozó, házias, alacsony urileány, ingatlannal, fűtött lakással

férjhezmenne

intelligens uriemberhez. „40—50-ig" jeligére a kiadóba.

Jó megjelenésü

házias URIASSZONY 55—60 éves ur ismeretségét keresi

házasság céljából

ingatlan, pár ezer forinttal és berendezett uri otthonnal. „Egyedül vagyok" jel. a kiadóba.

Mérnök, orvos, tanár,

vagy hasonló, 50—58 közötti

férjet keres

szimpatikus urisszony. Saját üzlet, 4 szobás lakással. „Eltartom magam" jeligére a kiadóba.

30-as önálló iparos

megnősülne vagy benősülne

vasszakmába, csak jólszituált családtól keresek olyan izr. nőt, aki a műhelyvezetésben jártas. Jelige „Párisba megyünk".

Önálló kereskedő

keres orth. házból, intelligens, finomlelkü, szép, csinos, szigorúan szombattartó leányt vagy asszonyt, 28—36-ig

házasság céljából.

Csakis teljescimü leveleket, lehetőleg fényképpel, diszkréten. „Ut a boldogsághoz" jeligére a kiadóba.

Rövidesen visszautazom Amerikába.

30 éves vagyok, magas, megismerkednék

házasság céljából

40 évig olyan komoly uriemberrel, aki kitelő gravitál. „Abszolut komoly" jel. a kiadóba.

50 éves

asszony vagyok. Legforgalmasabb helyen üzletem van. Deportálásból férjem nem jött vissza.

Férjhezmennék

hozzámillő férfihoz. „Korrekt 50-es" jeligére a kiadóba.

35 éves cég — 35 éves cég

PIECHNIK UTÓDA

SZAMOSINÉ (özv. PIECHNIKNÉ) ÉS BÁNYAI HAJMŰTEREM

Az igényes közönség parókakészítője

Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpótrész.

Megrendeléseket vidékre is pontosan szállitunk

A zsinagóga naptára

Február 13, csütörtök: Sóvá: 23, **péntek:** 24, **szombat:** 25 (ujholdhirdetés), **vasárnap:** 26, **hétfő:** 27, **kedd** 28, **szerda:** 29.

Szombaton, február 15-én heti szidra: Mispótim, haftóra: II. Kir. XII, 1—17.

Imaidők:

Imaházak	Péntek este	Szombat reggel	Szombat d. e.	Szombat d. u.	Szombat este	Hétköznap reggel	Hétköznap este
Dohány	5	7 15	1/2 11	5	6	7	1/4 6
Rumbach	5	7	10	5	6	7	1/4 6
Bethlen	5	7	10	3/4 5	6	7	1/4 6
Csáky	5	7	10	3/4 5	6	7	1/4 6
Dózsa	5	7	10	3/4 5	6	7	1/4 6
Nagyfuv.	5	8	—	3/4 5	6	7	1/4 6
Páva	5	9	—	3/4 5	6	7	1/4 6
Zugló	5	7	10	3/4 5	6	7	1/4 6
Fiuárvah.	5	7	10	5	6	7	1/4 6
Leányárv.	5	7	10	5	6	7	1/4 6

Péntekesti gyertyagyujtás 4 óra 55 perekor.

A budai istentiszteletek rendje. Február 14., péntek este 3/4 6 órakor, február 15., szombaton d. e. 1/2 11 órakor a II., Torockó-utca 68. sz. alatti imaházban szombaton reggel 8 órakor, február 15-én, szombaton d. u. 3/4 5 órakor *Oneg Sabbat a III., Zsigmond-u. 49. sz. alatti tanácsteremben. Dr. Róth Ernő rabbiképző intézeti tanár előadása: Nemzetiségi kérdés a Talmudban.* Istentiszteletek helye. III., Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-u. 6/b. és péntek esténként II., Fő-u. 12. sz. alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünnep este 3/4 5 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Csinosnak mondott

43 éves, deportált özvegye

férjhezmenne

vidékre is, háromévos kisfiamnak apát, magamnak élettársat keresek. „Elmegyek vidékre is" jeligére a kiadóba.

Lakással, keresettel

biró CSINOS ASSZONY

férjhezmenne

szerény uriemberhez. „50—60-ig" jeligére a kiadóba.

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423—930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai müintézet rt. körforgógépein. Fel. nyomdavezető: Margittay Antal.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára